

List izhaja vsak dan razen
petka // Cena 10 dinarjev

LJUDSKA PRAVICA
 USTANOVLJENA 4. OKTOBRA
 1994 # MED NARODNOSVO-
 BODILNO BORBO JE IZHA-
 JALA KOT 14-DNEVNİK IN
 TEDNIK OD OSVOBODITVE
 DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
 NIK, NATO PA KOT TEDNIK
 # OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
 V REDAKCIJSKI POVEŽANO-
 STI Z BORBO.

bitan evropski stan. V razpisu je bilo objavljeno poročilo, ki poudarja, da »sedanja posarska vlada nima pooblastila, da bi storila takšne ukrepe«.

Francoska javnost je zadnji čas sila občutljiva, kar zadeva posarsko vprašanje. V francoskih časnikih lahko zadnje dni pogosto bereš hude kritike proti se-

četek novih razgovorov med Francijo in Zahodno Nemčijo o tem vprašanju. Objavljeno je bilo, da bi francoska vlada utegnila sprejeti pobudo Bonna, naj se začno razgovori o »novem temelju« za ureditev posarskega vprašanja. Ti razgovori naj bi se začeli po izrednih parlamentarnih volitvah v Franciji.

Dvojne cene za

Nova pomoč UNICEF Jugoslaviji

Po sporazumu z UNICEF je v Jugoslaviji za leto 1956 odobrena oprema za 60 otroških dispanzerjev in šolskih poliklinik ter 20 zobnih ambulant. Manjši del opreme je odobren tudi za izpolnitev šolskega programa UNICEF, ki zajema za zdaj 100 šol. Po zamisli UNICEF je ta program kombinacija prejšnjih vrst pomoči z novimi oblikami zaštite zdravja šolskih otrok. Razen pomoči v zboljšanju in dopolnitvi prehrane otrok v vaških šolah zajema program UNICEF obdelovanje šolskih vrtov, asanacijo okolice šol ter organiziranje posebnih tečajev iz vrtnarstva, higijene in profilakse.

V vsaki šoli, ki bo vključena v program UNICEF, bodo upostavili majhno ambulanto za prvo pomoč otrokom. UNICEF je za zdaj odobril v ta namen sto tehtnic za tehtanje učencev, pišule ribjega olja in vitaminov, kakor tudi torbice za opremo za pomoč s potrebnimi zdravili. Od UNICEF bomo dobili črpalke in drugo opremo za vodnjake, da bodo imeli šolski otroci na razpolago boljše pitno vodo.

Odmev v Ženevi

(Od našega posebnega dopisnika)

Ženeva, 7. nov. (Tanjug). Sestanek na Brionih, o katerem so prispela šele prva poročila, je vzbudila veliko zanimanje tako v delegacijah, ki sodelujejo na sestanku, kakor tudi v krogu novinarjev.

Gospodarski stiki med Indijo in Jugoslavijo zadovoljivo napredujejo

New Delhi, 7. nov. (Tanjug). — Stalni predstavnik jugoslovanske zunanje trgovinske zbornice v Indiji dr. Benet je izjavil, da trgovinski in gospodarski stiki med Indijo in Jugoslavijo zadovoljivo napredujejo. V začetni fazi je znašal jugoslovanski izvoz v Indijo 1.600.000 rupij, jugoslovanski gospodarski krogi pa pričakujejo, da se bo v prihodnjem proračunskem letu vrednost izvoza povečala.

Eden izmed pomembnih izrazov krepitve gospodarskih stikov je tudi 35.000 ton raznega blaga, razvojenega na jugoslovanske ladje v indijskih pristaniščih v letošnjem letu. V zvezi s tem je Benet rekel, da v Jugoslaviji proučujejo možnosti za razširitev prevoza, bodisi s povečanjem tovarne ali števila ladij, ki vzdržujejo zvezo z Indijo.

Predstavnik jugoslovanskega gospodarstva je govoril na delhijskem industrijskem velesejmu predstavnikom tiska. Jugoslovanski paviljon je eden izmed najboljših na tem velesejmu. Zgrajen je tako, da že sama njegova sestava tvori »razstavno gradivo«, saj je napravljen iz proizvodov, zanimivih za indijski trg — brezžičnih cevi, aluminijastih plošč, cimenta in kamna.

Razgovori Tito-Dulles

osrednji mednarodni politični dogodek tedna

pišejo francoski časniki

Pariz, 7. nov. (Tanjug). Včerajnji triurni razgovor predsednika Tita z ameriškim zunanjim ministrom Dullesom na Brionih je dogodek, o katerem poročajo vsi francoski jutranjiki. Le-ti sodijo, da je to osrednji mednarodni politični dogodek minulega tedna.

Vsi članki s poudarkom naglašajo, da sta oba državnika dosegla »istovestnost gledišč o malone vseh problemih.« »Liberation« piše, da pomeni ta sestanek »diplomatski uspeh poglavarja jugoslovanske države, kar je hkrati tudi uspeh miru, kajti med razgovorom je jasno prišla do izraza pripravljenost in možnost, da bo predsednik Tito odigral »pomembno posredovalno vlogo« v izraelsko-arabskem sporu in v obravnavanju ciprskega problema. Tudi ostali časniki izražajo podobno mnenje, poudarjajoč, da so včerajšnji razgovori pomemben prispevek k politiki miru.

»Franc Tireur« zlasti poudarja, da je včeraj nedvomno »prišla do

izraza neodvisna jugoslovanska politika« in pravi, da je to bil zgodovinski sestanek.

V pariških političnih krogih sodijo, da je bil sestanek Tito-Dulles »nenavadno ploden« v smislu ugotovitve miru na svetu.

London: Razgovori so bili prisrčni

London, 7. nov. (Tanjug). Vsi londonski časniki objavljajo poročila o obisku zunanjega ministra Dullesa pri predsedniku Titu. Tako v posebnih dopisih, kakor v agencijskih poročilih je rečeno, da so bili razgovori prisrčni.

Dulles je — pišejo britanski časniki — poročal predsedniku Titu o dosedanjem poteku ženevske konference. Vendar londonski dopisniki pripominjajo, da se gledišča zahodnih velesil o nemškem vprašanju — v imenu katerih je govoril Dulles — in gledišče jugoslovanske vlade, kot kaže, razlikujejo, kar zadeva metode združitve Nemčije.

Konservativna »Daily Mail« in »Daily Telegraph« poudarjata v poročilih svojih posebnih dopisnikov zlasti izmenjavo misli o vzhodno-evropskih deželah.

»Times« piše, da je sestanek Tito-Dulles »ustvaril novo vzdušje v odnosih med Washingtonom in Beogradom, pri čemer je prišlo do prisrčnejšega vsklajanja.«

Poročila o razgovorih sta objavila med drugim tudi liberalna »Manchester Guardian« in »News Chronicle«, laburistični »Daily Herald«, »Daily Worker« in »Yorkshire Post«.

Washington: Obisk je minil v vzdušju jadranskega sonca in dobrih diplomatskih odnosov

New York, 7. nov. (Tanjug). Ameriški tisk obširno piše o obisku ameriškega zunanjega ministra pri predsedniku Titu.

PROSLAVA 38-LETNICE OKTOBRSE REVOLUCIJE

Vojaška parada na Rdečem trgu

Moskva, 7. nov. (TASS). Dopoldne so z vojaško parado na moskovskem Rdečem trgu svečano proslavili 38-letnico oktobrske revolucije. V paradi so sodelovale enote moskovske garnizije, povečeval pa jim je maršal Moskale. Postrojene enote je pregledal sovjetski obrambni minister maršal Zjukov.

Ob začetku parade je maršal Zjukov imel govor, v katerem je najprej na kratko spregovoril o notranjopolitičnih problemih, potem pa o zunanji politiki sovjetske vlade. Dejal je, da se »na področju zunanje politike sovjetska vlada v skladu z načeli mirne koeksistence med državami z različnim socialno-gospodarskim

»New York Herald Tribune« objavlja na prvi strani pod velikim naslovom obširno poročilo svojega dopisnika. Tudi »New York Times« objavlja na prvi strani lastno poročilo s fotografijo, ki prikazuje predsednika Tita in ministra Dullesa med razgovorom.

»New York Times« objavlja uvodnik, v katerem pravi, da so bili brionski razgovori zelo uspešni. Posebni dopisnik lista pa poudarja, da je obisk ameriškega zunanjega ministra minil v čudovitem vzdušju — jadranskega sonca in dobrih diplomatskih odnosov. Časnik tudi piše, da utegejo sadovi brionskih razgovorov prispevati k ženevski konferenci.

»New Herald Tribune« sodi, da pomenj Dullesov obisk v Jugoslaviji uradno potrjuje, da se je začela nova doba v odnosih med Jugoslavijo in ZDA. Na koncu članka je rečeno: »Jugoslavija je jasno rekla, da je neodvisna dežela in da želi takšna tudi ostati.«

Zadovoljstvo Foreign Officea

London, 7. nov. — V Foreign Officeu izražajo zadovoljstvo nad uspešnim izidom včerajšnjih razgovorov med predsednikom Titom in ameriškim zunanjim ministrom Dullesom.

»Pozdravljamo dejstvo,« je izjavil uradni predstavnik Foreign Officea, »da sta se sestala ugledna predstavnika dveh dežel, s katerima smo v prijateljskih stikih, in da sta imela uspešne razgovore.«

VELIKA BRITANIJA SOVJETSKA TURISTIČNA AGENCIJA

London, 7. nov. (AFP). Sovjetska uradna turistična agencija bo v kratkem odprla v Londonu svoj informacijski urad za britanske turiste, ki

Predsednik republike Josip Broz-Tito in ameriški zunanji minister John Foster Dulles med množico fotoreporterjev in kinosnemalec

Slika z Brionov: predsednik republike Tito, soproga ameriškega zunanjega ministra, minister Dulles in soproga predsednika republike Jovanka Broz. V ozadju soproga Jamesa Riddlebergerja, ameriškega veleposlanika v Beogradu.

— Z VSEH STRANI SVETA —

žele obiskati SZ. Sovjetske oblasti pričakujejo, da bo veliko število britanskih turistov rado obiskalo SZ. Zavezo tega so zamisljeni za prihodnje leto organizirani obiski v Moskvi, Leningradu, Minsku, Odesi, Harkovu, Stalingradu, Rostovu in Jalti. Najcenejše potovanje bo stalo približno 58 funtov.

REAKTIVNA LETALA ZA JORDAN

London, 7. nov. (AFP). Predstavnik Foreign Officea je danes izjavil, da so se v Amanu začela pogajanja med Jordanom in Veliko Britanijo o dobavi 18 britanskih reaktivnih letal namenjenih letalskim silam arabske lige in urjenju letalskega osebja.

RAZLIKA MED KLASIČNO IN ATOMSKO CENTRALO

London, 7. nov. (Reuters). V razgovoru, ki ga je oddajal moskovski radio, je direktor sovjetske atomske elektrarne centrala Nikolajev izjavil, da je atomska centrala v bližini Moskve dala v 17 mesecih svojega obstoja 30 milijonov kilovatov električne energije. Dejal je, da je centrala porabila dnevno 30 gramov urana. Klasična elektrarna centrala bi porabila dnevno 100 ton premoga, da bi dala enako količino električne energije.

EGIPT POGAJANJA PREDSTAVNIKOV JEMENA IN SAUDSKE ARABIJE

Kairo, 7. nov. (AFP). Egiptovski časnik »Al Akbar« piše, da se predstavniki Jemena in Saudske Arabije posvetujejo o sklenitvi vojaške pogodbe med obema deželama. Posebni

odposlanec kralja Sauda je včeraj obiskal Jemen, da bi izročil Imam Ahmedu poslanico saudskega glavarja in ter druge listine. Časnik piše, da se pogajanja ugodno nadaljujejo.

SUDAN

UMIK BRITANSKIH IN EGIPTOVSKIH CET

Kartum, 7. nov. (AFP). V Kartumu je bilo uradno objavljeno, da bodo zadnje britanske in egiptovske čete zapustile Sudan 9. novembra. Egiptovske čete bodo zapustile Sudan eno uro pred britanskimi četami.

INDONEZIJA

VOJAŠKA OBEZVOST

Djakarta, 7. nov. (AP). Indonezijski načelnik generalstaba general Badal Harris Nasution je izjavil novinarjem, da bo treba v Indoneziji uvesti vojaško obveznost, da bi se okrepla učinkovitost indonezijskih oboroženih sil. Predlagal je tudi, naj znaša vojaški proračun za leto 1956 tretjino skupnih proračunskih izdatkov države.

V indonezijski vojski, ki šteje 250.000 mož, so za sedaj izključno prostovoljci.

AVSTRALIJA

PREDLOG KOTELAVALE

Sidney, 7. nov. (Reuters). Cejlonski ministri predstavniki John Kotelavala je danes izjavil, da je predsednik egiptovske vlade Naserji predlagal Kairo kot na primeren kraj za drugo konferenco arabsko-afriških dežel v letu 1956. Prva konferenca arabskih in afriških dežel je bila aprila letos v Bandungu. Udeležilo se je 29 držav.

(Nadaljevanje)

S POTI PO SVEDSKI

IVAN SINKOVEC

Stanovanje

Prve dni mojega bivanja v Malmöju so me vodili z gradbišča stanovanjskih hiš na gradbišče, od novega naselja do naselja. Nekateri deli mesta so povsem novi. Nedavno so bili tod še travniki in polja, zdaj pa stoji nove hiše, ulice, trgovine, otroški vrtci, kulturni domovi. V Malmöju, ki ima nekaj nad 200.000 prebivalcev, zgrade zdaj letno od 2000 do 2500 stanovanj. Seveda tudi to ne zadostuje, potrebe so veliko večje.

Grade cela naselja, zidajo večnadstropne in pritlične stanovanjske hiše. Njihovo lice je najrazličnejše, nekatere so iz opeke, druge iz raznih vrst betona, lesa, nekatere imajo na zunanji strani eternitne plošče. Podjetja postavljajo tudi eksperimentne hiše, da bi pokazala, da je njihov način gradnje dober, praktičen, poceni. Na gradbiščih sem opazil veliko prizadevnost podjetij, da bi gradila čim ceneje, čim hitreje, da bi uporabila čimveč mehanizacije in čim manj človeških rok.

Ogledali smo si gradnjo 108 stanovanjske hiše iz betona. Kar na gradbišču delajo iz betona posamezne dele. Mesečno montirajo po 27 stanovanj. Zima jih pri delu ne ovira. Zaposlenih je 33 delavcev, ki so v glavnem nekvificirani. Toda zaradi pomanjkanja gradbene delovne sile dobro zaslužijo. Tedensko dobe po 300 kron, medtem ko je največji odstotek Švedov plačan letno od 8000 do 10.000 kron. V pomoč imajo tudi visok žerjav. Zanj plača podjetje dnevno 180 kron izposojnine, zato ga dobro izkorišča ves dan.

V naselju Gutheit grade 700 stanovanj. Povzpeli smo se v tretje nadstropje šestdesetstanovanjske hiše. Bilo ni nobenih zunanjih lesenih ali železnih odrov. Dvigalo je prinašalo zidarjem opeko. Zidar vzdiga dnevno v fasado (hiša ne bo ometana) 1500 opek, na notranji strani pa 3000. Delavcev je zaposlenih sorazmerno malo, vsak pa točno pozna svojo nalogo. Hkrati z zidarji delajo že električarji, monterji toplotnih naprav

in sanitarij. Ti bodo končali delo skoraj istočasno kot zidarji. Nato bo prišlo še štirideset slikarjev, ki bodo v kratkem času prebelili nova stanovanja. Za tri hiše skupaj (to je za 180 stanovanj) postavljajo centralno kurjavo in naprave za toplo vodo.

Delovodja se je pritoževal nad delavci, da nekateri niso dovolj disciplinirani, ker se pač zavedajo, da jih je premalo in da najdejo takoj zaposlitev na drugem gradbišču. Morajo jih tudi boljše plačati, drugače bi odšli drugam.

V Límhamnu prav tako grade z betonskimi elementi, v glavnem iz 30 različnih elementov. Prvega junija so začeli graditi dve hiši, v katerih bo 54 dvosobnih stanovanj. Januarja bosta

Nove stanovanjske hiše v Malmöju

sprejeli svoje stanovalce. Zaposlenih je 20 delavcev, v glavnem nekvificiranih, dva na žerjavu, 2 električarja, 3 za sanitarne in ogrevalne naprave, inženir in delovodja. Stanovanje bo dobivalo toploto iz poda.

Ogledali smo si tudi novo enodružinsko hišo, katere lastnik je nek zidar. Da je gradnja cenejša, so postavili šest hiš eno zraven druge. Vse imajo na obeh straneh lep vrtiček. Hiša je stala 50.000 kron. Zidarjeva žena nam je povedala, da je dal 8000 svojih kron, 8000 jih je dobil od države, 34.000 kron pa je dobil kredita. Sedaj plačuje mesečno za obresti, odplačilo in kurjavo po 200 kron. Letno pa zasluži 11 do 12 tisoč kron. Uredil si je štirisobno stanovanje, garažo, svojo centralno kurjavo, v kleti pralnico in delavnico za svoja dva sinova.

Razkazali so nam moderno naselje Augustenborg, ki ima 34 hiš z 1538 stanovanji. Od teh je dobra polovica dvosobnih. Razen tega je tu 31 prodajnih prostorov. Imajo svoj park in otroška igrišča. Vsa stanovanja ogreva in jim daje toplo vodo skupna centrala. Tu je tudi centralna pralnica, kjer lahko stanovalci sami perejo, za nizko ceno uporabljajo vse sodobne pralne in sušilne naprave. Rekli so nam, da porabi gospodinja mesečno za pranje za eno družino po 3 ure. Seveda so na razpolago tudi perice za tiste, ki ne perejo sami.

In zopet so nam pokazali deset enostanovanjskih hiš, ki jih grade eno blizu druge. Tu dela 8 delavcev. Od teh trije montirajo hiše iz elementov, ki so jih pripeljali iz tovarne. Po šestih tednih bo prva hiša gotova, nato pa vsak naslednji teden po ena. Tako bo v petnajstih tednih postavljenih vseh deset enostanovanjskih hiš z vsemi pripadajočimi prostori.

Zanimiva je na primer gradnja hiše, ki jo trije delavci montirajo 46 ur, ali pa ceneje hiše za 25.000 kron, ki ima prav tako centralno kurjavo, kopalnico itd., ali drugih stanovanjskih hiš, ki sem jih videl v Malmöju, nadalje v mestih Trelleborg in Ystad na jugu Švedske, ali pa v najsevernejšem mestu Kiruni.

Kdo gradi hiše v Malmöju? Približno 40 % komunala, 40 % na združni osnovi, 20 % privatniki.

Direktor komunalne uprave zgradb Nyström Sture je dejal, da so začeli leta 1947 graditi s 500 kron privatnega in 1 milijon državnega začelnega kapitala. Zgradili so že in upravljajo 6200 stanovanj. Na jugu so gradbeni stroški znatno nižji kot na primer v Stockholmu ali pa še severneje. Plače so tu nekoliko manjše, ker imajo severneje zaradi ostreje klime večje. Tu je tudi boljše teren za gradnjo. Kar pa je glavno: imajo boljše organizacijo dela. — Direktor mi je dal tabele o tekmovalstvu med tremi največjimi švedskimi mesti Stockholmom, Göteborgom in Malmöjem. Tekmujejo, kdo bo gradil cenejša stanovanja. V vsakem izmed teh mest gradijo stockholmski, göteborgski in malmöski tip hiš in potem pri vsaki strokovni postavki ugotavljajo, kdo je cenejši. Tabele, kažejo, da je Malmö najcenejši. Stockholmski tip hiše je zgradil za 30 %, göteborgskega za 23 % in malmöškega za 39 % ceneje kot v Stockholmu. Dvosobno stanovanje jih stane povprečno od 25 do 30 tisoč kron.

»Trinadstropne hiše«, je dejal direktor Nyström, »zgradimo v devetih mesecih, petnadstropne pa v enajstih. Moja želja je, da bi se nam v enem letu posrečilo zgraditi šest do sedem tisoč stanovanj, da bi rešili naš stanovanjski problem, nato pa vsako leto le za novopri-seljence, mlade zakonce itd. Seveda to ne bo mogoče, ker gotovo ne bo na razpolago denarja, ne delovne sile.«

Tako je v Malmöju. Kako pa je s celotno švedsko stanovanjsko izgradnjo?

NAPORI ZA POVEČANJE naše trgovinske mornarice

Lani smo za prevoz blaga na tujih ladjah plačali 18,3 milijona dolarjev, za prevoz tujega blaga na naših ladjah pa smo prejeli le 7,9 milijona dolarjev

Cepnav smo v prvem desetletju po osvoboditvi zgradili vrsto modernih čezoceanskih motornih ladij in nadaljnje ladije kupili v tujini, je naša trgovska mornarica še vedno premajhna glede na potrebe naše zunanje trgovine. Več kakor polovico blaga, ki ga izvažamo oziroma uvažamo, nam morajo odpeljati oziroma pripeljati tuje ladje. Seveda tudi naše linijske in tramperske tovarne ladje prevažajo zaradi izkoriščanja ladijskega prostora tuje tovore, vendar ti dohodki ne odtehtajo nasprotne postavke.

Za prevoz blaga, ki ga izvažamo oziroma uvažamo na tujih ladjah, smo morali lani plačati (neposredno ali vračunano v ceni) 18,3 milijona dolarjev, medtem ko smo prejeli za prevoz tujih tovarov le 7,9 milijona dolarjev. V naporih za povečanje naše trgovinske mornarice pa ne smemo popustiti tudi zaradi tega, ker imamo še mnogo starih ladij, katerih obratovanje je manj racionalno in jih bo treba prej ali slej demontirati za staro železo.

Zaradi uspešnejšega poslovanja in nadaljnje razvoja čezmorske plovbe je dobro leto razpravljamo o decentralizaciji na tem področju, in sicer v tem smislu, da bi Jugoslovanska linijska plovba obdržala le linijsko plovbo, tramperske ladje pa odstopila drugim broderskim podjetjem. Pri tej delitvi pridejo v poštev Splošna plovba Koper, Atlantska plovba v Dubrovniku in Jugoslovanska oceanska plovba v Kotoru. To so mlada podjetja, ki so bila šele nedavno ustanovljena. Razdelitev teh ladij bo treba seveda pospešiti, da bodo nova podjetja lahko do 1. januarja prihodnjega leta vse pripravlja za prevzem teh ladij in za neprekinjeno poslovanje z njimi.

Upoštevalo priporočila Zveznega izvršnega sveta glede decentralizacije bo Jugoslovanska linijska plovba prepuščala drugim našim podjetjem 18 ladij, in sicer 16 tramperev in dve tankovski

Pouk v kmečko-nadaljevalnih šolah se bo kmalu začel

V zimskem času so bo spot prišla vključevati mladina v kmečko-nadaljevalne šole, in glede tega se mladinske organizacije v pujskem okraju pripravljajo, da bodo mladincem pojasnile važnost teh šol in tako prepričale slabosti, ki so so lani po kmetu. Lani je namreč delovalo 20 kmečko-nadaljevalnih šol, v katero se je vpisalo 878 mladincev. Čim pa so zvedeli, da obisk šole ni obvezen, se je to število manjšalo na 668 mladincev. Precej so pri tem krivi tudi starši, ki nimajo razumevanja za izobrazbo mladih ljudi in jih v šolo ne pošljejo. Najbolj izrazit primer je bila kmečko-nadaljevalna šola v Dornavi, kjer je od 40 vpisanih mladincev ostalo do konca le 14. S prizadevanjem mladinske organizacije in Socialistične zveze se bo to stanje leto leto izboljšalo. Svet za kulturo in prosveto pri OLO Ptuj je izdelal enoten učni načrt, ki bo prilagojen krajevnim priključem. Tako bodo v Halozah pri pouku posvetili več pozornosti vinogradništvu, v Slovenskih gorah sadjarstvu, na Prutskem in Dravskem polju pa poljedelstvu. Tudi praktičnega dela med poukom bo več kot lani. Po vsej verjetnosti bo ustanovljena še nekaj kmečko-nadaljevalnih šol in to v Desterniku, Makolah, Starah, Vidmu in Leskovcu.

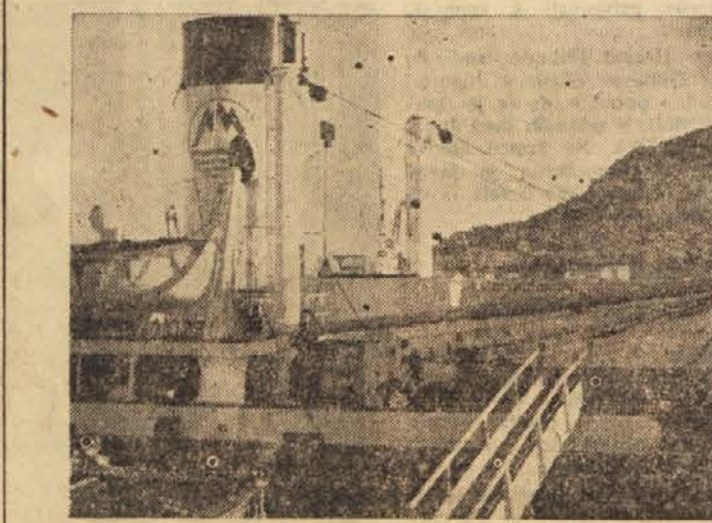
Leskovec leži na jugu Srbije. Ima okoli 23.000 stanovancev, od katerih je mnogo zaposlenih v industriji. Cesta iz mesta proti zahodu se nekaj časa drži ravnic, potem se pa po mnogih ovinkih od Lebane naprej začne dvigati.

Kamion je po polurni vožnji zavil v ozko dolino reke Jablanice, obdano z nizkimi golemi hribi. Jablanica se poleti čisto osuši, a ob deževju in ko se topi sneg, hitro in nevarno naraste. Tako, divja, večkrat na leto odnaša mostičke in poplavlja ravnine, po katerih se vije njena struga. Ta kraj je grifovnat, pasiven, zato je rudnih Lece, oddaljen dobrih 50 km od Leskovca, skrit med hribi, pravi blagoslov in živo nasprotje svoje okolice. Tu šele človek dobro razume preteklost in večstoletno turško okupacijo. Ljudstvo se je tu stoletja borilo za obstanek. Če se zamislimo v minulost, laže razumemo današnjo pasivnost teh krajev.

Razmeroma široka cesta, edina dobra v okraju, zgrajena predvsem zaradi rudnika, veže Lece z Leskovcem, kamor na železniško postajo običajno vsak dan dvakrat odpeljeta dva velika tovorna avtomobila svinec in cinkov koncentrat. Ker je v tem okraju ta rudnik edino pomembno proizvodno podjetje in na vsem teritoriju ni železnice, je ta cesta še večjega pomena. Po njej se poleg prevažanja rude vrši tudi potniški promet in iz Zgornje Jablanice. Zato ljudje, vsi v opankah, slabo opravljeni v uniformah podobne domače obleke, radovedno ogledujejo kamion in ljudi v njem, če koga ne pozna. So namreč zelo gostoljubni. Med njimi je mnogo prvoborcev NOV.

darska podjetja za obalno plovbo pa nameravajo graditi manjše enote.

Čimhitrejšo zgraditev nove tramperske tonaže nam nujno narekuje razvoj tramperske tonaže v svetovnem merilu. Po končani zadnji vojni je bilo na razpolago razmeroma dovolj tramperske tonaže, saj so v ZDA med vojno zgradili 3000 ladij tipa »Liberty« in 800 ladij tipa »Victory«, ki pa bodo kmalu zastarele in bodo morale izpasti iz prometa. Novih tramperskih ladij pa je bilo v prvem desetletju po vojni le ma-

»Rog«, ladja »Splošne plovbe Koper«

zaradi premajhne brzine niso posebnost primerni. Tudi je še odprto vprašanje 10 velikih tramperev po 10.000 ton nosilnosti, ki jih že grade v naših ladjedelnicah po naročilu Jugoslovanske linijske plovbe oziroma je njihova gradnja naročena. Kljub okrnjenemu številu ladij, ki jih bo Jugolinija oddala v zvezi z decentralizacijo, si omenjena tri mlada broderska podjetja prizadevajo čim bolj urediti bodoče poslovanje na temelju tesnega medsebojnega sodelovanja, hkrati pa se zavzemajo za pravično razdelitev teh ladij tako po številu kakor tudi po kvaliteti.

Ker pa bodo te ladje, kakor rečeno, prej ali slej doslužile, morajo navedena tri mlada podjetja skrbeti, da čimprej dobe tudi nove moderne trampere, ki jih že grade v naših ladjedelnicah. Da si zagotovijo novo tonažo tudi v daljši perspektivi, so se udeležila nedavne licitacije za investicijska posojila za gradnjo novih ladij v prihodnjih petih letih. Splošna plovba Koper zahteva posojilo za gradnjo 6 tramperev z nosilnostjo po 10.000 ton, Jugoslovanska oceanska plovba v Kotoru prav tako posojilo za 6 takih tramperev, Atlantska plovba v Dubrovniku pa za tri. Razen tega se snujeta novi broderska podjetja v Splitu in Zagrebu. Split zahteva posojilo za gradnjo treh tramperev, Zadar pa za gradnjo dveh tankovskih ladij z nosilnostjo po 18.000 ton. Seveda se je licitacije udeležila tudi Jugoslovanska linijska plovba, in sicer za gradnjo 12 linijskih ladij. Bro-

lo zgrajenih. Povsod so gradili prvenstveno linijske ladje in tankovske ladje. Zato pa se zdaj v vseh svetovnih ladjedelnicah kopirajo naročila za trampere. Vseh teh naročil pa ladjedelnice ne morejo sprejeti oziroma postavljajo zelo dolge dobavne roke. Vse to kaže, da bodo pomorske vozne in prihodnjih letih nadalje visoke. Nova tramperska ladja z nosilnostjo 10.000 ton, ki stane okrog 2,4 milijona dolarjev, daje zdaj letno do 500.000 dolarjev dohodka (po odbitku stroškov), tako da se tak ladja izplača že v nekaj letih, čeprav traja njena življenjska doba okrog 25 let. Ker imamo premalo lastnih ladij, moramo in bomo morali plačevati visoke tovarnine tujim ladjam. Iz navedenih razlogov kaže čim bolj pospešiti graditev naše tramperske tonaže, zlasti ker danes lahko te ladje zgradimo v domačih ladjedelnicah. Prav zato je bila nedavno razpisana omenjena licitacija za graditev novih ladij. Izkoristiti bomo morali vse proste kapacitete naših ladjedelnic. Kakor so po eni strani izrožena naročila za trampere v naših ladjedelnicah velik uspeh naše ladjedelne industrije, tako po drugi strani ta naročila ne bi smela premočno angažirati zmogljivost naših ladjedelnic z gradnjo novih ladij za lastne potrebe, zavedajoč se, da nam gradnja vsake nove tovarne ladje za našo trgovsko mornarico prinaša velike prihranke pri izdatkih za tovarnine tujim ladjam ali pa možnost povečanja dohodka od prevoza tovarov za druge države.

MALE ASANACIJE uspešna dejavnost Rdečega križa

Za zdravje ljudi je razen osebne higijene še posebej važna higijenska ureditev okolja, v katerem človek živi in dela. To preprečuje, ki ga neprestano oznanja zdravstveni delavci, počasi prodira v miselnost našega ljudstva. Dostil zdravstveno-prosvetnega pouka in dokazovanja bo še treba, da bo sicer splošno, kakšnega življenjskega pomena za utrditev in ohranitev zdravja so svež zrak, sonce, zdrava pitna voda, higijensko urejeni in vzdrževani stanovanjski prostori, domovi in naselja. Za zunanjo, akadno in idilčno podobo prenekanterih naših vasi nam ne bo težavno odkriti znamenja higijenske zaostalosti in kričeve zamenjenosti, neurjenosti, nezaščitenosti, strahot, strahot, nehijskih vodnjakov itd., v čemer so legla nevarnih nalezljivih bolezni.

Prekriša z zdravno pitno vodo je v naši republiki n. pr. eden zelo perečih zdravstvenih problemov. Samo 33% prebivalstva uporablja vodovod, ki pa so po vodini stari okoli 50 let, potrebni temeljitega popravila, pa tudi razširitve zaradi napredujoče industrializacije in vse večjega števila prebivalstva v mestih. Znano je tudi, da zaradi geoloških razmer pri nas približno polovica prebivalstva najbrž ne bo mogla dobiti vode iz vodovodov in bo torej v veliki meri navezana na naprej na vodnjake. 41% prebivalstva zajema pitno vodo iz studencev, ostali pa še iz bolj neprimeranih virov. Po mnenju strokovnjakov je tri četrtine vseh vodnih virov pri nas zdravstveno oporečnih, okuženih ali vsaj sumljivih, s čimer je združena stalna nevarnost pojavit nalezljivih bolezni na tem ali onem področju ali kraju.

Če bi hoteli v kratki dobi in po vso po Sloveniji asanirati neustrezne greznice pri gnojiliščih in gnojiliščih, strahot, kapnice, kopane in cevaste vodnjake, kapnice, studene, vodotoke, jezera in mlake, bi stalo to ogromno vsoto nad 44 milijard dinarjev. Zraven bi pristeli gradnja novih in obnovo starih vodovodov, kar bi tudi znašalo težke milijarde. Razumljivo je, da široko-potorno, kompleksno asaniranje z ogromnimi stroški, od zgoraj nazdol, sprito toliko potrebo pri izgradnji celotnega gospodarstva ni izvedljivo. Ključem rešitve pa bi se reklo zaslediti podlago strokovne dejavnosti, decentralizacije upravljanja, zlasti pa še perspektive komunale gospodarjenja, so odprle možnosti za postopno, načrtno asanacijska dela v malem s finančno podporo lokalnih oblasti, s pomočjo družbenih in gospodarskih organizacij ter s sodelovanjem ljudstva samega.

Centralni higijenski zavod je v letih 1951-52 sprožil akcije za izvedbo malih asanacij s strokovno plači; pa tudi s svojimi razpoložljivimi finančnimi sredstvi. V svoji vsestranski skrbni za zdravje ljudstva se je malo-asanacijski dejavnosti pridružil organizacija Rdečega križa. Lani so bila vsa finančna sredstva za male asanacije, s katerimi je, vsak za svoje obkto, razpolagal Centralni higijenski zavod in Glavni odbor RKS, združena. Ustanovljene so bile komisije za male asanacije pri Glavnem

V Ptuj se pripravljajo za 10. obletnico Ljudske tehnike

Organizacije Ljudske tehnike na področju pujskega okraja so imele seestanke, na katerih so obravnavale proslavitev 10. obletnice Ljudske tehnike in 100-letnice rojstva Nikola Tesle. Organizacije bodo organizirale razna tekmovanja s tehničnimi napravami, razstave svoje dejavnosti in predavanja. V tem času bodo pripravili tudi obiske najboljših organizacij Ljudske tehnike v okraju.

Iz Celja

Posednikom v Črešu so tudi letos strupeni plini iz Cinkarne uničili precej pridelkov ter so se jim zategadila tudi dohodki žužlaj. Po predhodnem komisijemskem ogledu in oceni je Ljudski odbor občine sklenil oprostiti kmetovalce na tem področju plačila dopolnilnega davka. Najbrž bodo na podobnem način rešili isto vprašanje tudi na območju Tebarji, Bukovskega in ostale okolice, kjer strupeni plini uničujejo poljsko kulturo, sadno drevo in druge rastlinstvo.

odborn RKS in pri Okrajnih odborih RKS, v katere so bili poleg predstavnikov oblasti vključeni zastopniki množičnih organizacij, zlasti SZDL, pridružili so se jim lani predstavniki Glavne zadrzne zveze oziroma Okrajnih zadrznih zvez ter letos še zastopniki Gasilske organizacije. Takšna je bila doslej organizacijska plat malo-asanacijske dejavnosti.

Razveseljivo je dejstvo, da je že v kratkem razdobju treh let pobuda organizacije Rdečega križa za dvig naše vasi iz higijenske zaostalosti dala vidne, zadovoljive sadove. Nedvomna zasluga poizrtvalnih odborov in članstva Rdečega križa je, da je misel in zahteva po zdravem, urejenem okolju prodrla že skoraj do poslednjega naselja. Zadal prebivalstvo naših vasi vse bolj spoznava, ne-preenljivo korist malih asanacij za zdravo življenje in za gospodarski napredek. Iz leta v leto se naglo množe primeri, ko ljudje sami prošjo pomoči za izgraditve oziroma urejitve vodopreskrbnih naprav, sodobnih gnojilišč in drugih objektov ter so pripravljivi s svoji delom, z brezplačnim dovodom gradbenega materiala, z izkopji in drugimi uslugami prispevati za zdravstveni in gospodarski prosep svojega kraja.

Ne bo odveč, če navedemo samo nekaj zgornjih števk in uspešnih malo-asanacijske dejavnosti lani in letos. Leta 1954 so bile asanacije v 18 okrajih, 109 občinah oziroma 239 krajih. Pri 632 objektih (vodovodih, vodnjaki, kapnice, napajališča, zajetja studencev, kanalizacija, gnojilišča, strahoti) je bilo izvršeno 437 asanacij, 195 pa je bilo novogradenj. Za vsa ta dela je bilo vloženih s finančno pomočjo okrajnih ljudskih odborov in organizacije Rdečega križa okoli 49 milijonov dinarjev. Skupna

vrednost opravljenega prostovoljnega dela je znašala 28 in pol milijona dinarjev, dejanska vrednost vseh asaniranih in zgrajenih objektov pa nad 134 milijonov din. Letos je bilo v merilu bližnjih okrajev vloženih v malo-asanacijska dela 59 milijonov din, stvarna vrednost objektov pa je najmanj tri in polkrat večja.

Organizacija Rdečega križa nadaljuje s svojo malo-asanacijsko dejavnostjo v znamenju nadaljnje organizacijske krepitve, predvsem z ustanavljanjem odborov za male asanacije pri novih okrajnih ljudskih odborih. Delo teh odborov si ne moremo zamisliti brez predstavnikov okrajnih zadrznih zvez, kmetijskih zadrug, SZDL, Gasilske zveze in tudi JLA. Dalje naj bi v odborih sodelovali člani gospodarskega sveta, ljudski odborniki in zastopniki množičnih organizacij. Tesno medsebojno sodelovanje naj bi omogočilo zagotoviti potrebne sredstva za asanacije iz lokalnih finančnih virov. Zaradi boljšega pteka malo-asanacijskih del, nabave materiala, finančnih sredstev, tehnične nadzorstva in prostovoljnega dela pa bodo ustanovljene še občinski odbori za male asanacije.

Dosedanji uspehi naj nam služijo za vzorni primer, kako se da s množično organizacijsko trdnostjo povečati drobni del, s sodelovanjem oblasti in družbenih organizacij ter s sposobnostjo in voljo obuditi v ljudeh interes za izboljšanje in napredek njihovih življenjskih prilik — dosed postopoma velike stvari. Tako zdravstvenemu in gospodarskemu pomenu dela za male asanacije pridružuje tudi globok družbeni pomen in namen. In za tak namen naj se nikomur ne zdi škoda ne truda in ne sredstev.

IZ PROBLEMATIKE NAŠEGA OBRTNITVA

Več skrbi vajeniškemu naraščaju

Vsako leto se v Sloveniji vključijo v obrtno proizvodnjo nekaj več kot 3000 vajencev, manj jih položi pomočniški izpit, okrog 300 pa jih postane mojstrov. Nad 10.000 vajencev obiskuje 80 stalnih vajeniških šol s 479 oddelki. Povprečno pride en vajenec v državnem sektorju obrtnosti na 3,59 kvalificirane delavne sile, v zadrznem na 4,17, v zasebnem pa na 2,37, v zasebnem pa na 2,33, kar priča, da se v privatnih obrtnih delavnicah izučijo največ vajencev. Dalje izkazuje statistični podatki, da na splošno vzgaja obrt več mladih delavcev kot industrija, saj pride v industriji in v rudarstvu en vajenec na 18 kvalificiranih delavcev, v gradbeništvu na 23,9, v obrtništvu pa le na 4,1.

Več, kar je bilo doslej storjenega za vajeniški naraščaj, je imelo predvsem cilj, dobiti naraščaj dobrih strokovnjakov, čeprav tudi ta naloga ni bila dosledno izpolnjena. Zaradi pomanjkanja učnih prostorov morajo za vaje mesarske, pekarske, mlinarske, dimnikarske, plekarske stroke itd. prirejati tečaje, ki pa so le zašilni, saj z njimi ne dosežejo potrebne strokovne ravni. Vajence nekaterih gradbenih strokov po dveh letih ne morejo poklicati niti v tečaje. Vzdrževanje strokovnih šol je res dražje od ostalih, zato se jih ljudski odbori branijo. Najslabše učne prostore imajo internat čevljarke šole, internat za gradbene stroke v Ljubljani ter vajeniška šola v Celju. Ti internati so v lesenih barakah, ki pa so že v zelo slabem stanju. Vajeniška šola s sedežem v nekdanjem munskem samostanu v Ljubljani ima na pr. pouk na štirih krajih, in predavatelji morajo letiti od ure do ure sem in tja. En razred ima pouk celo v zasebnem stanovanju.

V internatih in domovih stanuje le 2,7% vseh vajencev. Zaradi visoke oskrbovalnine pa je otrokom revnejših staršev s podočelja učne v mestih popolnoma onemogočeno. Da bi se to vprašanje omililo vsaj do neke mere, prireajo poleg rednih, celoletnih in perio-

dičnih šol za vajeence šibkejših strok šestdesetdeset tečajev. Lani je obiskovalo take tečaje 1242 vajencev, seveda pa je pridobileno znanje v njih precej bomo. K navedenim težavam lahko dodamo še vprašanje šolskih učil, učnih knjig, strokovnih skript in predavateljev. Glede različne predizobrazbe vajencev, ki otežkoča strokovni pouk, bi težave odpadle, če bi vsi mojstri dosledno zahtevali od dsprejetih vajencev predpisano šolsko predizobrazbo.

Druga plat vprašanja vajeniškega naraščaja je njihova vzgoja. Kako slaba je družinska in družbena vzgoja vajencev, je razvidno iz statistike števila razveljavljenih pogodb. Samo lani od 1. januarja do novembra je v Sloveniji 952 vajencev razveljavilo učne pogodbe. Vzroki so zelo različni in zanimivi: največ pogodb je bilo razdrih, ker so vajenci prešli v drug sektor, ali so samovoljno zapustili stroko, niso uspehi v šoli, so prešli iz obrti v industrijo, niso bili disciplinirani, precej pa je tudi primerov, da so prišli navzkriž z zakoni. Če to statistiko primerjamo s podatki na srednjih šolah, ugotovimo, da je tam takih in podobnih sprememb v primerjavi z vajenci komaj 2%. To dokazuje, da je vajeniška mladina prepuščena sama sebi, da o njih početju nihče nima kontrole, da se mnogi vzgojitelji zanje ne pobrigajo niti toliko, da bi jim izbrali zadovoljivo stroko itd. Večina staršev meni, da je konec njihove vzgoje, če štirinajstletnega otroka oddajo v uk k mojstru, čeprav za gimnazija iste starosti niso podobnega mnenja. Od kod dvojna mera pri vzgoji? Morda moti starše drobni, ki ga vajenec že prinese domov, medtem ko je treba solarja podpirati še na univerzi? Tako kot starši gledajo na vajeniški naraščaj tudi mnogi ljudski odborniki in organi, ki so dolžni preskrbeti vajencem vsaj zadovoljive materialne pogoje za njihov strokovni pouk, pa lega ne store.

In kako malo je včasih treba, da se izogomo zapleteni zadregi. Nekateri konjunkturne obrtne stroke so prenasičene, n. pr. šivilstvo, frizersvo, plešilstvo itd., drugim pa grozi konec, ker primanjkuje naraščaja, n. pr. kleparstvo, krovstvo, zidarstvo, tesarstvo itd. Če bi v vseh šolah in vsi starši otroke že od mladega pripravljali na poklic in jih seznanjali z vsemi strokami, da bi si otroci znali ob pravem času izbrati poklic, koliko zagrojenjen? Ljudi bi bilo manj, bil pa bi tudi skladnejši gospodarski razvoj. Zlasti dekleta čisto ne vedo, kam bi po končanem šolanju, čeprav je pomanjkanje učnih in delovnih mest v obrtniških strokah, kjer bi se mladinke lahko uveljavile n. pr. v optiki, urarstvu, zlatarstvu, radio-mehaniki itd. Seveda pa bi se bilo treba predhodno tako staršem, poklicnim vajencem, kot ljudem na službeni dolžnosti, če družbene ne čutiljo, poglobliti v te probleme, da bi lahko posvetili več pozornosti vajeniškemu naraščaju.

IZ KRAJEV, KI JIH SE MALO POZNAMO

Rudnik Lece - zlata oaza sredi siromašne okolice

Prispeli smo v vasio Lece. Toda prav nič ni kliča na vas. Le nekaj starih, majhnih, ob potoku razmetanih bajt je bilo videti. Na levi strani, malo više, se je pokazalo nizko okajeno upravno poslopje. Na drugi strani, na vzhisnem hribu, pa se je pokazalo poslopje predvojnega direktorja, ki je bil Francoz. Hišica stoji na vzpetini kot gams na straži. Ljudje so povedali, da je imel pisarno tam zato, da je z enim pogledom lahko objel vso grapo in videl, kaj delajo delavci.

V rudniku in na flotaciji dela sicer le okoli 800 rudarjev in delavcev, toda v zadnjih treh letih so se močno modernizirali. Dobili so elektriko in kar je v zvezi s tem najvažnejše — novo, veliko in moderno flotacijo. Tu meljejo z novo žilnico pripeljavano rudo, odvajajo iz nje odvečno kameno in druge nekoristne sestavine, vrše analize, ugotavljajo procent zlata, svineca in cinka v rudi in potem drobno mlete težke koncentrate natočarjajo na kamione. Pred leti je bilo vse to delo težko, primitivno. Niso imeli žilnice, ki bi vozila rudo od rudnika do flotacije, pogonske sile pa je bilo malo. Le majhna rudniška lokomobila jim je pomagala, sicer pa so vse delo opravljali ročno.

No, vse to ne bi bilo nič posebnega, toda kar v oči te zbode podobna eksploatacija rudnika, ki je živo nasprotje zaostale in siromašne okolice. V nadaljevanju poti do jame so me iznenadile nove lične dvostanovanjske hišice. Poleg ostalega so opremljene tudi s kopalnicami in vodovodom. V vseh prostorih je tudi električna razsvetljava. Tudi to ne bi bilo nič posebnega. Toda — za te kraje je. To so najboljše, najmodernejša stanovanja v okraju. Ves jablaniški okraj, kjer živi čez 70.000 ljudi in v katerem je še čez 100 vasi, nima vodovoda, električno luč pa ima dosedaj šele pet vasi. Nove rudarske hišice so tako prinesle v te kraje prve radio aparate, a konec lanskega leta tudi kino (kino projektor so kupili v Kranju). Tako rudnik s svojim nehnim napredkom v svojo okolico vnaša novo življenje, neprimerno lepše in bogatejše od nekdanjega.

Vendar pa je še mnogo rudarjev, ki hodijo na delo po dve do tri, pa tudi več ur oddaljenih hribovskih zasevkov. Treba bo še novih stanovanjskih hišic. Sicer ljudje radi hodijo na delo tudi pod temi pogoji, vendar pa je v zvezi s tem njihova proizvodnost dokaj nizka. Ljudje iz okolice, ki nimajo prilike dobiti posla

drugod, vsak dan prihajajo spravevat za delo. Siromašna zemlja in z otroki bogate družine, ki životarijo primitivno in siromašno, jih gonijo k temu. Toda rudnik je za sedaj še premajhen, da bi zaposlil to ogromno rezervno delovno silo. Iz teh pasivnih, a prenaseljenih krajev bodo morale delovne roke iskati živul drugje, v drugih krajih, kjer je več dela in tovarn.

Jame in hodniki v rudniku so dosti veliki, čisti in suhi, mnogo lepši, kot se to more pričakovati v premogovinskih. Povsod so ozkostrane, električna razsvetljava, potrebni izkopji za zrčno ventilacijo. Take vrste rudnikov se od premogovnikov razlikujejo tudi po tem, da so žile z rudo zelo ozke, največ do pol metra. Rudarji rijejo za njimi kot krti. Zato drži na vse strani množica lukenj in rogov. Ta dragocena ruda je v teh okolišah žilah, ker je bil njihov nastanek takšen. V razpoke, ki so nastale ob spreminjanju zemeljske površine, se je začel zbirati različen material, in to je bila tista ruda, med katero so se svetilele svetle točke in lise. Kjer se je bolj svetilo, tam je bila ruda dragocenejša.

Obšli smo nekaj dvoranam podob-

nih rogov, kjer so že izkopali zemeljske zaklade. Srečali smo šestdeset vagončkov dolg vlak, ki ga je vlekel majhen, a močan električni stroj. Kmalu zatem smo prišli do rudarjev, ki so nakladali vagončke pravkar minirane izredno bogate žile. Povzpeh smo se čisto pod strop rova. Toda tam je bilo vroče, da smo se v hipu oznojali. Niso še napravili nove ventilacije.

Drugo jutro sem se vračal s kamionom, ki je vozil na postajo v Leskovcu 8 ton svinčnih koncentratov. Dobra cesta je šele sedaj v moji glavi dobila pravi pomen. Kajti 8 ton ni šla. Dobro da cesta od rudnika do Leskovca malo visi. Ob tem mi je važnost nove moderne flotacije zrasla v mislih do prave vrednosti, kajti drugače bi bila proizvodnja manjša, odnosno bi morali imeti več delavcev, da bi nakladali, in več kamionov za prevoz. Tako pa to delo opravljata le dva velika nova Fiata. Vrednost težkega tovora je bila velika: milijon dinarjev. Pa je bilo videti, ko da je kamion na pol prazen.

Kaj pa z zlatom, boste rekli. Tudi jaz sem bil radoveden, kdaj ga bom videl. Pa so mi že v jami pojasnili, da se zlato samo ne pojavlja, temveč da se nahaja pomešan med cinkom in svincom ter ga s prostim očesom ni opaziti. Seveda ga je po količini od vseh treh kovin najmanj, a denarja in deviz dobe zanj največ.

Tako vsak dan iz rudnika Lece teče in v svaki masi odhaja v razne države za poldrugi milijon zlata, svineca in cinka. In pravijo, da je v tej okolici še precej težiš podobne rude.

Ivan Jan

Bo kolektiv Tovarne avtomobilov v Mariboru izpolnil plan?

V letošnjih prvih desetih mesecih skoraj 1600 novih kamionov in avtobusov

Do konca oktobra so v mariborski avtomobilski tovarni proizvedli 1435 kamionov tipa »Pionir«, 25 avtobusov nove konstrukcije s tovarniško karoserijo in 124 avtobusov s karoserijami, izdelanimi v podjetjih »Avtokaroserija« v Zagrebu, »Karoserija« v Ljubljani in »Avtokaroserija« v Mariboru.

Tolika število novih tovornjakov in avtobusov je predvsem posledica stopnjevanja proizvodnje v juniju, avgustu, septembru in oktobru. Kljub temu kolektiv še ni uspel nadoknaditi zamujene v ostalih mesecih.

Do konca oktobra bi namreč po planu moral izdelati 1745 motornih vozil, montažni liniji za njih je zapustilo le 1584.

V primeri z minulimi leti je to vsekakor napredek. Leta 1952 je na primer kolektiv proizvedel komaj 800 kamionov in avtobusov, predlani že 1354, lani pa je s 1642 izdelanimi motornimi vozili prvič presegel proizvodni plan. Kričulja ustvarjalnih sposobnosti tezenskih avtomobilskih delavcev vodi torej precej strmo navzgor.

To velja tudi za letošnje leto, pa čeprav je vmes zaostanek, ki je na eni strani posledica nepriljubljenosti organizacij in društev predlagali omejitve veselja in zabavnih prireditev ker so preveč vabljiva prilika za pijančevanje.

Tri teže teleta ali metode živinskih nakupovalcev

Med najpogostejše obiskovalce kmetijskih zadrug in zasebnih kmetijskih gospodarstev sodijo prejemalci odnosno nakupovalci živine. Zaradi redne preskrbe mesa in jajc pa tudi zaradi izvoza se ne smejo vzeti prazni rok. Da bi zaradi tega ne prišlo do nenormalnega dvigovanja cen, ker je povpraševanje veliko, so podjetja, ki nakupujejo živino, izdala stroga navodila v smislu medsebojnega dogovora na trgovinskih zbirnicah. Po teh navodilih bi nakupovalci morali kupovati govejo živino po 125, prašiče po 170, teleta pa po 145 dinarjev za kilogram žive teže. Podjetja, ki bi plačevala dražje, bi banka blokirala kredite in kar je še neprijetnejše, značilno bi se pred častnim razpisnim trgovinske zbirnice.

Kljub vsemu, pa le zaidejo na teren ljudje, ki se jih dogovori in stroga navodila malo tičejo. Cena zaradi njih lahko zraste, ker se znajdejo. Potrosnikom v to lahko povemo samo to, da se njihove metode v središču niso preveč razpisale. Inspekcija tržišča OLO Maribor je na primer že ugotovila nekaj primerov in sedaj bolj skrbno zasleduje dogodke na terenu.

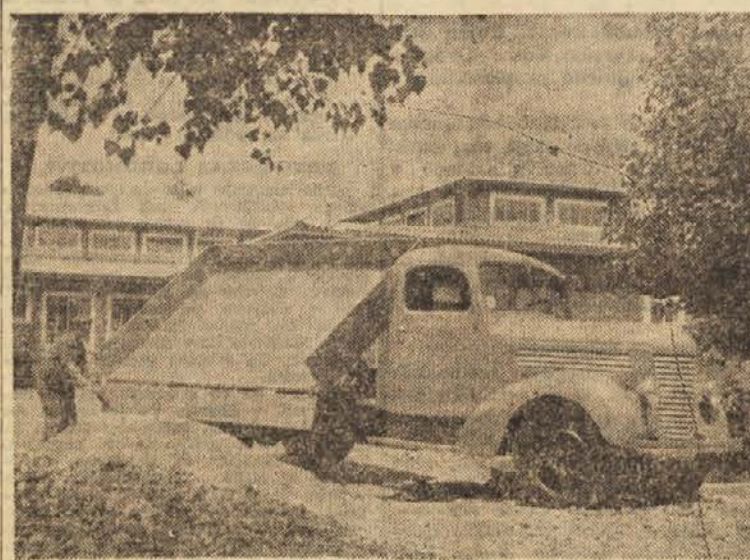
Kako lahko cena kljub dogovoru po-koči od 145 na 160 din? Nakupovalec podjetja Rog v Mariboru, T. V., je to napravil tako: kupil je teleta pri posredniku Avgustu Baumannu v Gradcu po 160 din in mu izplačal tako 13.280 dinarjev. Da bi pred svojim podjetjem to prikriji, je prejel vate 145, ki bi plačevali po 170, teleta pa po 145. Podjetje je s tem dobilo 91 kg teže teleta. Te podatke je vnesel tudi v »Potrdilo o odkupu živine« (št. 1407 z dne 19. X. 1955). Iz beležke V. T. je sicer razvidno, da sta se s posrednikom Baumannom dogovorila za 160 din za kilogram žive teže, vendar ga je nakupovalec pri tehniku strokovnjaku prestopil za nekaj kilogramov. Ugotovila sta, da tehta teleta 85 kg. Pri kontrolnem tehtanju istega dne je pa teleta tehtala 88 kg. — V. F. je kupil 59 kg teže teleta pri posredniku Jožetu Klemenčiču. Dal mu je zanj 9440 din, čeprav znaša razpisna cena 9340 din. V odkupni blok ni vpisal teže, niti ni dal posredniku potrdila o nakupu...

PODJETJE
»PRVA ISKRA«
BARIC PRI BEOGRADU
razpisuje
NATEČAJ
za štipendiranje
STUDENTA TEHNOLOŠKE FAKULTETE
STUDENTA STROJNE FAKULTETE

Štipendije bomo dajali v višini, predvideni z osnovnim zakonom o štipendijah.
Ponudbe z obširnimi življenjepisom in verodostojnimi dokazi o doslej opravljenih študijskih priporočilih Zveze študentov, pošljite na gornji naslov do 15. nov. 1955.

3014

nih delov običaj nekako na pol poti. To pa koristnike vozil znamke TAM spravlja v precejšnjo nejevoljo. Z njihovimi besedami: kaj nam pomaga kamion, če pa čisto ne moremo do nad-

Tovarna avtomobilov v Mariboru izdeluje tudi kiperje

restnega dela! In odgovor proizvajalcev: če naredimo več rezervnih delov, nam znanjka mate-

riala za sestavne dele novih vozil! — Tako ali drugače, vse kaže, da bo naposled le treba nekaj več storiti glede tega, kajti kamioni in avtobusi, ki morajo zaradi pomanjkanja rezervnih delov stati v

garajah, povzročajo našemu gospodarstvu dokaj občutno škodo. In za zaključek: po letošnjem družbenem planu naj bi delovni kolektiv mariborske avtomobilske tovarne proizvedel za 9 milijard in 700 milijonov dinarjev izdelkov. Mesečno bi torej vrednost bruto produkta morala nanesti približno 800 milijonov dinarjev. Sprito prej omenjenih težav pa so v letošnjih prvih desetih mesecih prodali le za 7,85 namote za 8,1 milijarde dinarjev proizvodov. Potemtakem bodo morali v novembru in decembru postaviti na trg še skoraj za dve milijardi dinarjev izdelkov.

VI. K.

Združevanje zadrug v goriški okrajni skupnosti

Na Primorskem največja razdrobljenost kmetijskega zadrugništva

Na Primorskem se je kmetijsko zadrugništvo v zadnjih letih sicer lepo razmahnilo, vendar so splošne kmetijske zadrug gospodarstvo prešibke in preveč razdrobljene, da bi se moglo v sedanji organizacijski obliki še naprej razvijati. V Sloveniji odpadne na območje povprečno 6 zadrug, na Primorskem pa kar 9. Se pravi, da so drugod v naši republiki zadrug dosti močnejše ter zato tudi lažje opravljajo svoje naloge zlasti na področju pospeševanja kmetijstva.

Ta razdrobljenost je morda najbolj očitna v novem goriškem okraju, kjer je v dvanajstih občinah 111 splošnih kmetijskih zadrug. Glede na oblikovane zemljepisne okoliščine z eno ali podobno gospodarsko problematiko bi bilo število zadrug moč zmanjšati za polovico ali še več. Na pobudo OZZ kmetovalci že nekaj

časa živahno razpravljajo o združevanju. Zamisel o tem so skoraj povsod sprejeli ugodno, opazili pa je marsikje razne predsodke in napačna gledanja.

Ponekod člani menijo, da bodo z združitvijo njihove zadrug s sosednjo v vasi zaprli trgovino. To je seveda neutemeljena bojazn, ker bodo v močnejših zadrug prodajalne lahko bolj bogato zložene in z več vrstami blaga. Nekatere šibkeje zadrug se branijo združitve z močnejšimi. To je razumljivo v primerih, ko v teh močnejših zadrugah slabo gospodarijo (kot n. pr. v Vipavi ali Kobaridu), vendar bo v procesu združevanja zaradi skupnih koristi in interesov potrebno iti preko tega. Treba si bo pač prizadevati, da bodo v upravnih odborih novih zadrug dobri gospodarsko in politično razgledani ljudje in sposobni uslužbenci, kar

je najboljšje jamstvo za dobro gospodarjevanje.

So pa na drugi strani nekatere močnejše zadrug v večjih krajih, ki se izogibajo združitvi s šibkejšimi zadrugami. Tako se splošna kmetijska zadruga v Ajdovščini ni pripravljena združiti z zadrugo na Planini.

Ponekod so se že začeli združevati. V Vipavi so zadrugniki na konferenci s predstavniki Okrajne zadrugne zveze menili, da bi zaradi enakih gospodarskih pogojev in problemov v občini združevala ena sama zadruga. V Komnu so sklenili, da bo najbolje, če bodo namesto dosedanjih šest, imeli le dve zadrugi: v Komnu in Kostonjci na Krasu. Zadruga v Selu, Črničah in Batujah so že sklenile, da se bodo združile v eno samo zadrugo. Kmalu se bodo združile tudi zadrug v Renčah, Bukovici, Biljah in na Vogrskem.

Politične in družbene organizacije bi morale lumen bolj kot doslej tolmачiti pomen in gospodarsko nujnost združevanja manjših kmetijskih zadrug. Predvsem je treba zadrugnikom pojasniti, da pri vsem tem ne gre za priključevanje zadrug, marveč za združevanje v vsakem oziru enakopravnih članic in vse to v interesu nadaljnjega zadrugništva na vasi in nenehnega napredka kmetijstva.

M. D.

Odkritje spominske plošče Francu Bernekarju

V nedeljo so odkrili v Starem trgu pri Slovenjem Gradcu spominsko ploščo na hiši, kjer je prebil svojo mladost Franc Bernekar. Ploščo je vzidalo Zgodovinsko društvo na pobudo direktorja gimnazije in Ravnarh tov. dr. Sušnika. Odkritju je prisostvovalo lepo število damočinov, med njimi tudi nekaj sošolcev.

Kot gostje so prišli iz Ljubljane generalni sekretar Akademije znanosti in umetnosti dr. Milko Kos, akad. France Stele, ki je zastopal Umetnostno zgodovinsko društvo in seminar Univerze, Akademijo za upodabljanje umetnosti je zastopal Gojmir A. Kos, Narodno in umetnostno galerijo pa tov. Karel Dobida. Mariborski Pokrajinski muzej je zastopal njegov direktor Bogo Teply. Umetnostno galerijo pa ravnatelj Branko Rudolf, od stanovskih tovarišev sta bila navzoča predsednik društva likovnih umetnikov Tone Kralj in kipar Kolbič iz Maribora. O umetniškem delu Francu Bernekarja je govoril dr. Emilijan Cevc.

Ni ga spamečovalo

Francu Pungartniku iz Slovenske ulice 3 v Mariboru je komaj 25 let in vendar — tako vsaj pravi — ne more pustiti alkohola, pa tudi pri nobenem delu ne vzdrži dolgo, čeprav je izkušen kolar. Lani je odsedel 4 mesece v zaporu zaradi nedovoljene prelobo meje. Kmalu jo znova odšel ilegalno v Avstrijo in se vrnil letos. V upanju, da bo vendarle krenil na boljše pot, mu je Okrajno sodišče v Mariboru za dvakratni prehod meje v juniju letos odmerilo po 30 dni zapora. Z ukrajenimi denarjem je šel v gostilno v Selnici ob Dravi, ob odhodu pa je na hodniku gostilne zmaknil žensko dvokolo. Nedaleč od gostilne so ga zgrabili delavci, ki so ga prej opazovali skozi kuhinjsko okno. Sodišče mu je verjelo, da je to storil v pijanosti, kot se je zagovarjal. Ker je tatvino izvršil v preizkusni dobi, je sodišče pogojno kazensko prekršilo in mu izreklo enotno, kazni, 1 leto in 5 mesecev strogega zapora.

Že tri mesece niso dobili plače

Mačehovski odnos vodstva podjetja »Sadje zelenjava« v Izoli do delavcev v celjski ekspozituri. »Doselej smo zaman pritalkali na stavilne kljuke. Vodstvo našega podjetja se ne zmeja za naše pravice. Pričakujemo, da bo javna kritika opozorila odgovorne pri »Sadju zelenjava«, kako naj na delajo v bodoče.«

To in še marsikaj o težkem položaju so povedali delavci celjske ekspoziture »Sadje zelenjava« v podjetju »Ljudska pravica«. Ne le, da zaposleni od junija dalje ne prejajo za svoje delo mesečne plače, marveč se vodstvo doslej niti ni potrudilo pojasniti svojim delavcem v Celju, kje ležijo viri za tako stanje. Dva člana kolektiva sta si vsekakor delo drugod, ostali pa vsi-

jajo brez plače že četrti mesec. Tudi pritožba na okrajno inšpekcijo dela v Celju ni imela nobenega uspeha. Zato smo se tudi pri njih pozanimali za slednje vprašanje. Kot zatrjuje okrajni inšpektor tov. Kleč, je celjska inšpekcija štirikrat pisemno urgirala pri podjetju »Sadje zelenjava« v Izoli, vendar doslej še ni dobila odgovora. Vse torej kaže na kaj čuden odnos vodstva omenjenega podjetja do ljudi in organov oblasti. Menimo, da je po vsem tem odveč vsakršni komentar.

8. 1. oktobrom je trgovsko podjetje »Sadje zelenjava« v Izoli postalo zadržno podjetje in s tem prevzelo tudi vse obveznosti dosedanjega podjetja. V celjski ekspozituri dalje vprašujemo, kako dolgo bodo še čakali na to, kar jim pripada!

To je resnična pomoč za pospeševanje gospodinjstva

O delu Okrajnega gospodinjkega centra v Novem mestu, malo znane ustanove, ki pa dosega pomembne uspehe pri izobraževanju žena in deklet na Dolenjskem

»Tovarišica, kako pa je z vkuhanjem kutin?« je vprašala strokovno učiteljico v posvetovalnici okrajnega gospodinjkega centra na novomeškem Glavnem trgu neka gospodinja. Ve, da bo dobila tu odgovor na vsako vprašanje, saj si je dobro zapomnila lanske razstavo o pripravi ozimnice na centru v Novem mestu. Koristnih nasvetov in za življenje potrebnih izkušenj ne morejo pozabiti tudi tečajnice tekstilne tovarne »Novoteks«, ki so lani poslušale zanimiva predavanja in si vsak dan pripravile tudi obrok tečne in zdrave hrane na tečaju.

Večerni tečaj za pravilno pripravo hrane za mlade gospodinjice, trimesečni tečaj za kmečka okoliška dekleta v Novem mestu, tečaj 32 deklet v Žužemberku, 14-dnevni gospodinjki tečaj v Sentrupertu, za katerega se je prijavilo 60 deklet, pa so jih lahko sprejeli zaradi premajhne kuhinje in obsežne snovi le 32, pa še tečaj v Gor. Straži. Vavti vasi, anketa o prehrani v Sentrupertu, javne demonstracije o prehrani predškolega in šolskega otroka, tečaj za odbornike Rdečega križa, pomoč pri delu okrajne zveze žena-zadrug, organiziranje predavanj članov Ljudske tehnike o osnovah elektrike, električnih naprav v gospodinjstvu itd. itd. — vse to je delokrog lani ustanovljenega okrajnega gospodinjkega centra v Novem mestu.

Začetek je bil kakor vedno težak. Ni bilo prostora, ne posode, ne sredstev za novo ustanovo. Tovarišice pa niso popustile; ljudska poslanka ing. Vilma Pirkovičeva jim je pomagala z nasveti in vzpodbudami, materialno pa OLO in LO MO Novo mesto. Ko so začele organizirati prvi potu-

joči gospodinjki tečaj, so se jim ponekod smejali, češ nič ne bo iz tega, saj je podobno »ciganiji« in podobno. Da je laže kritizirati kakor delati, se je pokazalo tudi tokrat.

Toda kmalu se je obrnilo. Na okrajni gospodinjki center so začele deževati prošnje: »Pridite še k nam predavati! Rade bi vkuhale sadje, pa ne znamo! Kako bi pripravile ozimnico?« In še in še — da je bilo za tri tovarišice na centru dela desetkrat preveč. Letos je prišlo na Dolenjsko še 8 gospodinjstev učiteljic iz Grobelj. Okraj so razdelile na 7 področij, v središču vsakega pa je nastavljena na šoli gospodinjke učiteljica. Organizirale bodo gospodinjke tečaje, tam pa, kjer bodo letos spet imeli zimsko kmetijsko-gospodinjke šole, pa bodo skrbele za gospodinjki pouk.

Organizacije Ljudske prosvete, Rdečega križa, Okrajna zadruga zveza z zvezo zadrugnic in Strokovno društvo gospodinjstev učiteljic se skupno s tajništvi okrajne in občinskih svetov za prosveto in kulturo prav te dni pripravljajo, da bodo zimske kmetijske nadaljevalne šole in gospodinjki tečaji spet zajeli kar največ mladine in ji nudili čimveč izobrazbe. Okrajni gospodinjki center v Novem mestu jim bo pri pospeševanju naprednega gospodinjstva letos pomagal še izdatneje kakor doslej. Poleg te pomoči pa bo s predavanji, praktičnimi tečaji, raznimi pospeševalnimi akcijami (konzerviranje hrane, urejanje vrtoč, z razstava-mi, osebnimi obiski itd.) in z načrtnim izobraževanjem deklet in žena dvignil gospodinjstvo na ustrezno višino.

Tg.

DELAJSKI SVET

Podjetja za izdelavo radijskih in rentgenskih aparatov — Zavodi RR v Nišu

RAZPIŠUJE NATEČAJ

za naslednja delovna mesta v podjetju:

1. TEHNIČNEGA DIREKTORJA PODJETJA

Pogoji: elektrotehniški inženir z več kot 10-letno prakso na vodilnih položajih in v industrijskih podjetjih z znanjem enega tujega jezika.

2. KOMERCIJALNEGA DIREKTORJA PODJETJA

Pogoji: ekonomska ali tehnična fakulteta oziroma enakovredna šola z več kot 8-letno prakso v komercialnih poslih v industrijskih podjetjih, od tega s 5-letno prakso v zunanjetrgovinskih poslih v industriji. Obvezno znanje enega tujega jezika.

3. TAJNIKA PODJETJA

Pogoji: pravna fakulteta s 3- do 5-letno prakso v splošnih poslih v industrijskih podjetjih.

OPOMBA: Za delovna mesta pod 1, 2 in 3 plača po dogovoru, družinsko stanovanje zagotovljeno. Takojšen nastop službe.

Ponudbe z življenjepisom in spričevali o strokovni izobrazbi kakor tudi podatke o dosedanjih zaposlitvah pošljite na naslov podjetja najkasneje do 30. novembra 1955.

DELAJSKI SVET ZAVODA RR — NIŠ

3029

KULTURNI OBZORNIK

MED SLOVENSKIMI REVIJAMI

»NAŠA SODOBNOST«
prenovljena

Najnovejša 7.—8. številka naše osrednje literarne revije je izšla v novem ovitku, z novimi imeni in novim urednikom. Uredništvu revije je ob drugi polovici tega letnika prešel Drago Segar. Dolocni znaki njegove koncepcije književne revije se kažejo že v njegovem prvem nastopu. Nemogoče je sicer že sedaj govoriti o kakršni koli bodočnosti »Naše sodobnosti«, saj samo nov urednik samih literarnih, revijalnih in splošno-kulturnih razmer pri nas ne more ne spremeniti ne ovrči, a vendar prav tako ne gre zamisliti pred nekaterimi dejstvi, ki jih lahko vsak razbere že iz te prve njegove dvojne številke. Ta dejstva so reviji samo v prid. In sicer: poudarek kritično-esejističnega dela revije, obširna in preprosta rubrika ocen in poročil, povrh pa še dve glavniji, ki smo se jih domala že odpravili: Problemi naše družbe in Polenika.

To prvo kaže, da novemu uredniku ni do zastarelega, izrazito poslovnega tipa revije, ampak da bo revija, kot je sam dejal v razgovoru z Mitjo Mejakom in Ljubljanskem radiu, posvečena več prostora poleg leposlovja tudi ostalim panogam našega umetniškega ustvarjanja in vprašanjem naše kulture; tako bosta imela v reviji svoje mesto ideološka in družbeno-politična študija in esej, še več: »Prav esej, pisan z osebno noto avtorjevo, v prvem delu revije in kritične ocene in poročila v zadnjem delu, naj dajo reviji njen pravi, živ, revijalni značaj.« (Drago Segar ob isti priložnosti).

Program, zamisel revije, ali kakorkoli naj že gornjo izjavo imenujemo, napoveduje, da je z akademsko puščobo končano, še bolj razveseljivo pa je, da prva številka te napovedi ni zanikala. Ni zanikala povsem: kljub trem bolj ali manj esejističnim prispevkom v prvem delu revije je številka brez esejja iz naše kulturne problematike. Namesto tega najdemo le spominski članek Filipa Kalana o umetnosti in umetniški poti Thomasa Manna, zanimivo, razgledano in široko pisanje Jožeta Kastelica o dveh velikanih našega stoletja Thomasu Mannu in Pablu Picassu v eseju Pisatelj in slikar, ter že obledela in s svojo vojno tematiko leta 1951 neprivlačna, rahlo sentimentalna in neurejene čustvene zapiske s poti po Italiji in Franciji Bojana Stihla.

Mnogo bolje se je odrezala kritika v zadnjem delu revije. Mitja Mejak, Herbert Grün, France Novšak, Jože Kastelic, Cene Malovrh in Marjan Lipovšek ocenjujejo skupno enajst novih publikacij. Pozitivno je zlasti, da kritika ne ostaja na površini, da niso to zgolj informativna poročila ali obrobni zapisi, ampak kritične razčlenitve dela in kritično vrednotenje doseženih rezultatov. Tako je zlasti pisanje Mitje Mejaka o živih brazgotinah Karla Grabeljskega in oca Menartove pesniške zbirke Prva jesen Herberta Gruna, ki sicer ni zajela v celoti raznovrstne Menartove poezije, a je v njej Grün pokazal dovolj poslušna za novo in sodobno, kar je Menart prinesel v slovensko poezijo.

Kritika pa se ne omejuje zgolj na belestricne novosti. Tako podaja Cene Malovrh prikaz treh geografskih publikacij (Geografski zbornik, Mehikova razprava »Kraška polja Slovenije v pleistocenu« in knjiga Prvi jugoslovanski speleološki kongres), Marjan Lipovšek pa ocenjuje Lajčevčev Capriccio, Škerjančev Klavirski koncert in Kozinovi Simfonični skero Bela Krajina, vrednoti posamezna dela in podaja značilnosti ter dosežke vsakega komponista v okviru slovenske glasbene tvorbnosti. S področja likovne umetnosti prinaša revija začetek daljše študije o slikarju Lojzetu Spacalu izpod peresa Emilijana Cevca.

Posebno pozornost zaslužita dva sestavka v rubriki »Problemi naše družbe«, ki sta sicer nastala ob dveh novih knjigah, a povsem prerazla okvir knjižne ocene. Prvi za deva našo aktualno politično problematiko (V. V.): Novo razdobje v razvoju socializma, napisano ob Kardeljevi knjigi Problemi naše socialistične graditve), drugi pa v nacionalni problem benških Slovencev (Albert Rejec: Rod za mejo, napisano ob novi knjigi H. Spehnje o Benških Slovencev).

Kakor kritične ocene in poročila daje živi sodobni pečat reviji polemika. To pot se le-ta omejuje zgolj na pobijanje očitno zavirajočih trditve in postavk dveh članov Primoža Kozaka in Janka Kosa, priobčenih v »Besedi«. Polemizirata Josip Vidmar in Bojan Stih. Vidmar v luči Kozakovega pisanja ponovno razvija svojo tezo o realizmu in fantastiki, ki jo je po Vidmarjevem napačno razumel in

retiral Primož Kozak. Bojan Stih pa ostro zavrača Kozov uvod v slovensko kulturno problematiko v celoti.

Toliko o esejistično-kritičnem delu revije. Morda velja vsaj omejit, katero piše Božidar Borko o pesnikovih zadnjih dveh knjigah Zubor živila in Lica i krajolici, ter poglavje o glasbeniku Janezu K. Novaku iz knjige Dragotina Cvetka Odmevi glasbene klasične na Slovenskem.

Preostane beletristika. Že bežen pregled zastopanih imen priča, da se je uredniku posrečilo pridobiti za sodelovanje vedno tako imenovane srednje generacije in tudi nekaj mladih. Med njimi so celo nekateri, ki se že dalj časa niso oglašali: Cene Vipolnik, Tit Vidmar, Beno Zupančič, Filip Kalan, Jože Kastelic, Bojan Stih itd.

Poezijo so prispevali: Matej Bor, Jože Udovc, Cene Vipolnik, Ivan Minatti in Tit Vidmar. Med njimi so znane razlike tako v stilu kot v samih pesniških sugestivnostih. Matej Bor govori v svojih zadnjih pesmih v preprosti, dokaj suhi govorici razumsko domiselnih podob (Emigranti, impresija I., November), si pomaga v svojih krajših pesmih zgolj s kakšno težko epigramsko poanto (Hvar I. Jutnji, življenje, Samota) ali celo znano frazo, ki je povsem splošna, kot n. pr.: »A življenje, kot vemo, je tesno in kratko« (Impresija II.). Ali se začete v nerodno nepesniško naivnost: »Jaz sem v tej uri tako sam, da bi na oblake sedel«. Tem Borovim pesmim (morda so izjeme Apatija, Ekvinoklii, Obup, vsakekar pa ne didaktični Atomski vek) manjka čustvenega zanosa, pravega pesniškega utripa in le preprosto notranje dodelanosti. Večina pesmi ostaja zgolj pri zamisli in tako nehoti vzbujajo vtis narejenosti.

Drugače je v liriko Jožeta Udovca in še bolj Cene Vipolnika. Udovčeva rahlo pesniško tkivo je zastrto z lepimi čustvenimi podobami, iz katerih je kljub ritmičnim in verzim lepota včasih že kar težko razbrati idejo pesmi. Vendar sodi njegova pesem »Živel sem ujet« v Vipolnikovo preprosto, ubrano in lepo zapeto »Igro ljubezni« med najlepše pesmi te številke.

Ivan Minatti je v svoji pesmi »Sinetu« pretežno človeško izpovedano, iskren in odkrit, kljub žalostni resnici, ki sicer ne gre rada z jezika. Pesem sama pa bi mnogo pridobila, če bi pesnik povedal vse to s podobami ali vsaj ne tako konkretno.

Pravljice iz ledene dobe Tita Vidmarja pravzaprav s poezijo nimajo dosti skupnega: pisane so brez rim, ritma, v verzni obliki, a bi bile brez škode lahko natisnjene kot pesmi v prozi, in priznati je treba, da zaradi štimunge, ki jih preveva, ne bi bile niti tako slabe.

Prozo so prispevali mladi pisatelji: Andrej Hieng, Beno Zupančič in Rok Arih. Dvoledna podoba Andreja Hienga, pisana po načinu ameriških kratkih zgodb, psihološko poglavljen, enotna, zaključena, človeško razumljiva in pretežno, sodi med avtorjeve boljše tekste, kar o naivnem in malce sentimentalnem Črnem jadrju Bena Zupančiča ni mogoče trditi. Njegov motiv za ljubljensko kaplana in sentimentalna dečka že sam po sebi, kakor po obdelavi ni mogel prerasi okvira običajne podlistarske zgodbe. Partizanska zgodba iz Koroske Roka Ariha Tolamora, pisano živo in s koroskim dialektom obarvano, smo menda že nekje brali.

Torej: beletristika 7.—8. številke »Naše sodobnosti« ni slaba, a vsekakor za esejistično-kritičnim delom revije. To pa navsezadnje ni nič hudega, saj prav s tem boljšim delom postaja »Naša sodobnost« — sodobna.

TOP

100-letnica avtorja kamnite Marseljeze

Francoski praznujejo letos stoletnico smrti kiparja, ki je leta 1836 ustvaril znamenito marmorno skupino »Odhod marsejskih prostovoljcev leta 1793«, stoječo ob znamenitem Slavoluku zmagov v Parizu. Ta skupina, zlasti pa krišni žanaki Gomij Svobode, je v obeh francoskih ljudstva postala prava apoteoza boja za svobodo, tako da je navadno imenovali »Marseljezo«.

Kdor je videl to delo v izvorniku ali pa vsaj na fotografiskem posnetku, občuti mogočnost in zagon, ki obdajata skupino in je v resnici prebrljivi izraz ljudske volje in odločnosti za borbo za svobodo.

To znamenito delo, po katerem je predvsem zaslovel njegov tvorca, kipar François Rude, je lep primer njegovega umetniškega znanja in prava sinteza starega galskega krajevne duha ter italijanske klasičistične šole. V celoti je delo tega kiparja morda celo manj zanimivo, mnogokrat precej odvisno od sočasnega klasičističnega ideala, ki je še prehajal v romantiko. Vidi se, da je Rude sprva obojeval antiko kot višek kiparske umetnosti, vendar pa je znal združiti s tem občudovanjem tudi rea-

listični pogled in nekaj romantičnih nadiha, tako da je njegovo delo v celoti zanimivo.

François Rude se je rodil leta 1784 v Dijonu kot sin kovinarskega obrtnika in je kmalu doma spoznal resnost in slavnost obrtnega dela. Ko se tega mladega burgundskega fantiča oddal v umetnostno šolo v Dijonu, kjer je bil doma, je kmalu pokazal velik plastičen talent, tako da je brž odšel v Pariz. Tam se je javnosti zelo uspešno predstavil s svojimi docela klasičističnimi »Mercurijem«, kmalu nato pa je razsvetlil »Marsela napolitanskega ribčarja«, kjer se kaže novo, mnogo svirano, življenjsko občute, katero so mu privzeli akademiki njih hudo zamerili. Ob dokončanju Slavoloka zmagov pod Julijsko monarhijo je dobil naročilo za veliko kompozicijo »Odhod prostovoljcev«. To delo mu je prineslo epično priznanje, tako da je ostal v spominu Francozov tvorca »Marseljeze«.

Muzej v Dijonu je zbral 47 kipov in 40 fresk ter bogato dokumentarno gradivo. Razstava je pokazala, kako živa so še nekatera Rudova dela.

L. A.

SPORT IN TELESNA VZGOJA

MINULO NEDELJO MED SLOVENSKIMI NOGOMETASI

Začetek jesenskega finiša

Slab uspeh v conski ligi — Grafičar jesenski prvak ljubljansko-primorske lige

Lestvica prve conske lige se je po nedeljskem VIII. kolu precej spremenila. Le prva in zadnja dva so obdržali svoje položaje. Kdor je bil zgoraj, je sedaj spodaj in obratno, vse je premešano. Moštva hočejo vsaj v zadnjih kolih jesenskega dela popraviti, kar so zamudila v prejšnjih, tako da je nastala precejšnja gnetla. Med prvimi in petimi so le štiri točke razlike. Vseh pet na tistem upa še vedno na prvo mesto, ki ga sedaj trdno drži v rokah »Sibenik«. V spodnjem domu je položaj še bolj zapleten. Le tri točke loči ostalih šest, lahko rečemo, kandidatov za izpadanje. »Nova Gorica« pa se je trdno usidrala na zadnjem mestu.

PRVI PORAZ LOKOMOTIVE

Presenečenje kola je prav gotovo zmaga »Kariove« nad Lokomotivo, ki je bila in še vedno je, eden od kandidatov za prehod v zvezno ligo. To je bila namreč prva zmaga Karlovanov, ki so prvi poraz Lokomotive. Čeprav so Zagrebčani prišli prvi v vodstvo, pa pravilo poročila, da bi bil njihov poraz lahko celo hušlj. Malih klubov torej ne gre podcenjevati. Na svojem igrišču je vsakdo nevaren.

Rečani pa so dokazali, da so nevarni tudi v gosteh. To je tokrat na svoji koži občutil Metulac. »Reka« je doslej trikrat gostovala v Zagrebu, dvakrat zmagala in pokazala konec koncev še odlično igranje. Končno lahko trdimo, da imamo tudi Slovenci kandidata za najvišji nivo. To ni samo zmaga visokega mesta »Ljubljane« po nedeljskih tekmah, mnogo več zaradi

odlične igre, ki so jo sem in tja pokazali. Ljubljanci so znani po čvrsti obrambi, tokrat pa so uspešno sestavili tudi tehnično zelo sposoben napad iz mišinskih igralcev. Edina hiba je, da se ne najdejo pred vrati in tako zamudijo mnoge priložnosti za realiziranje svoje premoči.

NASHI USPEŠNI V GOSTEH

Odred je potoval v Sibenik že vnaprej poražen. Tudi ponovna sprememba postav ne pomagala. Le 15 minut so vzdržali silovite napade domačinov. Nato pa je krenil voz navzdol. Po pol ure igre so bili Ljubljanci že pritisnjeni na tla. Za nemeček so zapravili še nekaj pravih lepih priložnosti, med katerimi je omeniti zastreljano enajstmetrovko (Vorgic).

POZRTVOVALNOST TUDI NEKAJ VELJA

V ljubljansko-primorski ligi je jesensko tekmovalstvo končano. Prestavila je le še tekma med »Postojno« in Krimom, ki je bila odložena. Ta tekma pa ne more bistveno vplivati na razvrstitve na lestvici. Zadnje kolo je bilo zanimivo zaradi nekaj derbjev. Krim je imel v Ljubljani še zadnjo možnost, da odzvende prvo mesto Grafičarju, ki je vodil skozi ves del tekmovalja.

B reprezentanca

Za tekmo s Finsko, ki bo prihodnjo nedeljo v Splitu, je zvezni kapetan Tirnanič sestavil te moštvo: Krivokuća-Belin, Radović-Borožan, Jurčič, Pajević, Kurtović, Mujčić, Antić, Vidošević, Herceg.

Rezerve: Kralj, Stipić, Popović, Marković in Ivov.

Do nadaljnjega zaprto igrišče

Zaradi zadnjih izgrediv (tekma Odred : »Split« igrišče Odreda zaprto za prvenstvene tekme I. cone

Dne 23. oktobra 1955 je prišlo na stadion športnega društva »Odred« po nogometni tekmi med kluboma Odred in »Split« do večjih izgrediv. Nekateri prenapetosti so polzkušali fizično obračunati z gostujočimi igralci in s sodnikom. Neprimerno za javno športno prireditelja in obsojanja vredno je bilo ravnanje posameznikov, ki so se med tekmo, posebno po končani tekmi s križanjem, z nedostojnimi izrazi in poudelci celo s šovinističnimi vzklili znašali nad sodnikom in igralci.

Vodstvo Odreda ni zagotovo varnega odhoda nastopajočih. Odredov reditelj, kateri dožnost je bila, da zapre dohodna vrata na prostor za tribuno, so smeli trakovine in se pridružili za pretep pripravljena gledalca, ter jim na ta način namerno omogočili fizično obračunavanje.

Tajništvo za notranje zadeve je zaradi podobnih opustitev ukrepov za vzdrževanje javnega reda in miru na igrišču že večkrat ustno in pismeno opozorilo vodstvo športnega društva Odred, vendar se ti ukrepi niso do-

volj upoštevali. Zato Tajništvo za notranje zadeve športnemu društvu Odred do nadaljnjega ne bo dovoljevalo prirejanja nogometnih tekem prve conske lige v Ljubljani, t. j. dokler društvo ne bo podvezelo potrebnih ukrepov, da se podobni izpadi v bodoče onemogoči.

Iz pisarne

Tajništvo za notranje zadeve OLO Ljubljana.

Op. nr.: Ukrep Tajništva za notranje zadeve OLO Ljubljana je vsakekore pravilen in kaže na to, da navedeno športno društvo, ki je tako budno spremljalo organi javnega reda. Toda hkrati nas preseneča to, da se niso poslužili konvencionalne zaradi dogodkov na omenjeni tekmi naši nogometni forumi, ki so v prvi vrsti odgovorni za preprečevanje neredov na naših športnih igriščih.

Ta primer naj bo torej resen opomin vsem razglaštem, zlasti pa športnim društvom, da se bodo zavdale svoje odgovornosti do javnega reda in miru.

TEKMOVANJE TELESNOVZGOJNIH DRUŠTEV »PARTIZAN« ZA POKAL »LJUDSKE PRAVICE«

ŽARIŠČE TELESNE VZGOJE
V NASEM LETOVIŠČU

Telesnovzgojno društvo Bled ima nad 600 članov. — Objekti v nadaljnji gradnji. — Članstvo tudi iz okolice, ne samo z Bleda

Bled ima sicer pogoje za vsestransko športno dejavnost, vendar pa jih blejski športniki ne uporabljajo v tolikšni meri, kot bi jih lahko. To velja tako glede aktivnosti posameznih klubov kakor tudi glede same organizacije tekmovalja, ki je na Bledu zadnje čase pod kritiko. Toda vsaka stvar ima svoje izjeme in tako je ima tudi Bled. Ta izjema je blejski TVD »Partizan«. Mirno lahko trdimo, da je to danes na Bledu edino društvo, ki ga odlikuje velika delavnost in disciplinirana (zlasti glede zadnje vlada v ostalih blejskih klubih prava anarhija). Zato smo sklenili, da bomo danes napisali nekaj o tem marljivem kolektivu. Marsajkaj o njem smo vedeli že sami, kar nam še ni znano, pa smo zaprosili tov. načelnika, da nam je povedal. Rad se je odzval našemu vabilu, povabil nas je kar v dom »Partizana«, kjer nam je na kraju sasev vse pokazal in razložil.

NAD 600 ČLANOV

Najprej nekaj statističnih podatkov. V zadnjem letu je bilo članov v blejskem »Partizanu« nad 600 članov, ki so tudi redno vadili. Povprečni mesečni obisk je znašal nad 400 ljudi. S tako visokim obiskom se lahko pohvali le redko telesnovzgojno društvo v naši republiki. Če bi hoteli to številko razdeliti še po starosti članov, bi dobili tole sliko: 32 članov, 12 članice, 50 mladincev, 63 mladink, 83 pionirjev, 103 pionirke, ostalo pa so деца in cecibani.

NE SAMO BLEJČANI...

Blejski »Partizan« je zjel v svoje vrste mladino ne samo s samega

ti člani, bodisi aktivni bodisi pasivni, redno plačujejo članarino. Tovariši načelnik nam je pokazal knjige, kjer smo lahko videli, da so za letošnje leto že vsi izpolnili svoje materialne dolžnosti do društva. Primer, ki je lahko ostalim blejskim društvom za zgled!

VSESTRANSKA DEJAVNOST

Vsi ti številni aktivni člani so razdeljeni v 13 oddelkov, ki imajo mimo splošne vadbe še 3-krat tedensko izredno vadbo za igre (odbojko, košarko, namizni tenis in druge). Za vse ostale športne panoge pa pripravljajo svojim članom, naj se vključijo v te ostale blejske športne klube. TVD »Partizan« Bled se je letos ude-

posrečilo se mu ni, čeprav je v razburjavi, ostri in lepi igri vodil do zadnjega trenutka razpoložljive sile. Vendar pa se okornim napadalcem ni posrečilo izbrati nekaj čistih priložnosti. Svoj delež pri tem ma seveda tudi Grafičarjeva obramba, ki je bila danes boljše od napada. Tekma se je končala brez golov, kar je bilo Grafičarju dovolj za prvo mesto v jesenskem prvenstvu.

V Kranju je mladost premagala mestnega tekmeča Triglav, a vkljub temu je na lestvici zasedla za njim. Torej po načelu: vsakemu nekaj. Zabeležiti je še visoko zmago Ilirije nad »Postojno« in poraz Slovena v Izoli.

Končna razvrstitev je takole:

Grafičar	9	7	2	0	33:12	16
Krim	8	5	2	1	19:12	12
Triglav	4	3	2	2	20:10	11
Mladost	4	2	3	3	14:12	10
Ilirija	5	0	4	2	23:10	10
Slovan	4	0	5	5	15:15	9
Izola	3	2	5	5	14:21	6
Koper	2	2	5	5	12:42	6
»Postojna«	2	1	5	5	10:23	5
Tabor	1	2	6	5	15:20	4

Szepeši, Gantner, Dolinar pri posameznikih

Beograd, 7. novembra. — Tretej večeri so bila na mednarodnem nizu tekmah prvenstvu Jugoslavije v Beogradu finalna tekmovalja. Tako kot prejšnje dni, so bila tudi ob zaključku turnirja presenečenja pogosta. Domala vsak rezultat je več ali manj presenečljiv. Na tem turniru smo lahko tudi videli, da se starši, spodobili v tem sportu, umikajo mladenčevim igralcem, ki so vsrto let gozdušeni igralci, ki so vsrto let gozdušeni igralci. Andreja, Leach, Dolinar in drugi so doživeli marsikakšno grenko razočaranje na račun mladosti. Rezultati: moški posamezniki: Szepeš : Dolinar 3:1 (2:23, 17:21, 21:18, 21:19); Gantner : Leach 3:1 (21:18, 15:21, 21:19); finale: Szepeš : Gantner 3:2 (22:20, 19:21, 22:20, 21:18).

Zenske: Roseanu : Kocsan 3:1 (21:18, 21:19, 13:21, 21:0).

Moške dvojice: Gyetvay : Szepeš : Dolinar : Harangozo 3:1 (21:21, 21:17, 13:21, 21:12).

Zenske dvojice: R. in D. Rowe : Roseanu : Zeller 3:1 (22:24, 21:12, 21:16, 21:7).

SAHOVSKI FESTIVAL MLADOSTI

Trije v vodstvu

Zagreb, 7. nov. Danes sta bili v Zagrebu dokončani dve prekinjeni partiji V. kola sahovskega turnirja. Partiji sta bili končani takole: Karakalaj : dr. Filip 1:1 (španska partija, 53 potezi) in Milic : Udovc 1:0 (španska partija, 55 potezi).

Razvrstitev na lestvici glavnega turnirja po končanih prekinjenih partijah: Smislov, Dückstein, Tatuš, novic 3,5, O'Kelly, Geller, Bissguier, Fisp, Milic 3, Rabar, Pirc, Matasovic, Gligoric, Porecica, Ivkov 2,5, Minev, Baran, Karakalaj 2, Fuderer 1,5, Berok, Udovc 1.

VI. kolo: Fuderer-Porecica 1,5, Minev : Karakalaj remi; Trifunovic : O'Kelly remi. Ostale partije se še igrajo.

Toda s tem njihova dejavnost še zdaleka ni končana. Sami so organizirali društveni javni nastop, na katerem je nastopilo 415 članov. Nadelo so organizirali akademijo v pisarni, da jim je Zvezna TVD »Partizan« Slovenije dala kot nagrado za dobro organizacijo mladinskega državnega prvenstva v orodni telovadbi pri nagrado 200.000 din, s katero bodo dokončno dogradili letno telovadnico.

DOBRI »STAVBENI« POGOJI

In že nekaj besed o objektih in telovadnicah s katerimi razpolaga blejski »Partizan«. Dom je zelo skrbno vzdrževan, urejen in čist. V njem sta dve telovadnici: velika in mala. V njih so vse potrebne priprave za orodno telovadbo. V veliki telovadnici pa lahko igrate tudi odbojko, košarko. Poleti imajo na razpolago dvojne telovadnice, katerih površina znaša 2000 kvadr. metrov. Na obok so vsa telovadna orodja, naprave za atletiko in vse igranje. Ta telovadnica so zgradili že lani. Enega LOMO Bled, drugega pa sam TVD. Pri obeh pa še manjša vrhinja plast. Tudi to delo bo prihodnje leto končano. Dom sam pa ima klub vsemu nekatero pomankljivost. V njem ni pri in centralne kurjave.

Blejskemu TVD »Partizanu« pa želimo, da bi še v bodoče tako vestno vzdrževal in tako dobro organiziral prireditve, ki naj bi našim služilo za vzgojo ostalih blejskih klubov. Morda se bodo ostali vendarle kaj naučili od »Partizana«.

S. J.

ATLETIKA

Uspešno sodelovanje

Na mednarodnem atletskem mitingu včeraj v Splitu je Ratić postavil nov državni rekord v metu kladiva s 60,28 m. Prejšnji rekord je držal Gubijan z rezultatom 59,63. Čet žanek je pretekel 200 m v času 21,3. To prog je v naši državi bolje od Jančka pretekel edino Nemec Fitterer.

Po končanem tekmovalju je trener Jurislovski atletske reprezentance Dragan Petrović izjavil, da je bil trening zelo koristen, kar se vidi po doseženih rezultatih. Vsi trenirski deli so bili v CSK v Zagrebu noudarjali, da je bila vrhunjska odlična in da so jih naši atleti priprano sprejeli.

Letno telovadništvo v dom »Partizana« na Bledu

DNEVNE NOVICE

POZIV

V smislu zakona o narodni obrambi (Ur. l. FLRJ št. 30-315-55) morajo biti mladinci, rojeni v letu 1939 in ki stanujejo ali delajo na območju občine Ljubljana-Vič, vpisani v seznam obveznikov predvojaške vzgoje.

Vpisovanje mladincev za Ob L.O. Ljubljana-Vič bo v prostorih občine na Tržaški cesti št. 3, II. nadstropje, soba št. 16, a za one z območja Brezovice pa pri Krajevnem uradu Brezovice, in sicer:

Za mladince od črke A-E dne 14. novembra, od F do K 15. novembra, od L-R 16. novembra in od S-Z 17. novembra 1955.

Vpisovanja so oproščeni samo dijaki srednjih in srednjih strokovnih šol, dočim morajo učenci nižjih strokovnih šol (industrijskih in vajeniških šol) prinesiti k vpisovanju potrdilo o solanju.

Opozarjamo vsa podjetja in ustanove, obrtnike in družinske poglavarje, ki zaposlujejo mladince-obveznike predvojaške vzgoje, oziroma pri katerih mladinci tega letnika stanujejo, da so odgovorni za pravčasni vpis.

ObLo Ljubljana-Vič, tajništvo.

Ljubljanska podružnica Društva pravnikov LRS obvešča člane, da bo danes, 8. novembra, ob 20 v sodni palati, v sobi št. 118, I. nadstropje, članški sestanek. Na dnevnem redu je predavanje tov. dr. Jožeta Juharja, sodnika viš. gospodarskega sodišča. Prisilna likvidacija podjetij in praksi.

Zahvala. Zahvaljujemo se doc. dr. Martinu Benediku za uspešno izvedeno operacijo, s katerimi je rešil življenje našemu sinu Borisu. Prav tako se zahvaljujemo primariju dr. Boženi Groznani ter vsemu zdravniškemu in strojnemu osebju otolokoške klinike v Ljubljani, posebno pa medicinski sestri Ivi za uspešno zdravljenje ter skrbno in požrvalno nego med njegovo dolgotrajno boleznijo. — Družna ing. Frank, Kamnica pri Mariboru.

Geografsko društvo Slovenije vabi na članški sestanek s poročilom prof. Petiča o IV. kongresu geografov FLRJ v Beogradu. Sestanek bo v sredo, 9. novembra, ob 20 v balkonski predavalnici univerze. — Odbor.

Metati denar skozi okno se pravi vladati! Krompir brez zaščite pred škodljivci. Za 300 kg krompirja je dovolj 1 kg KROSANA.

»JELA« kopalna sol ima čudovit učinek na tvoje telo. Krepi živce, demineralizira in kakor prerojen si po kopeli z »JELA« soljo.

PREDAVANJA

Društvo gradbenih inženirjev in tehnikov priredi v torek, 8. novembra, ob 19.30 v sindikalni dvorani Drž. sekretariata za gospodarstvo, Gregorčičeva ulica 32, predavanje ing. Ernesta Udovca z naslovom: »Deset mednarodnih kongresov za ceste v Istambul«.

Prirodoslovno društvo vabi na predavanje dr. ing. Vlada Tregubova: Sahara in Atlas. Predavanje, ki ga spremljajo barvni diapozitivi, bo v torek, 8. novembra, ob 20 v prirodoslovni predavalnici univerze, vhod iz Gosposke ulice.

KONCERTI

Sabina Skalarjeva, nagrajenka Violinskega oddelka Ecole normale de musique v Parizu, koncertira v petek, 11. novembra v Filharmoniji. Spored: Partinjeva sonata »Vražji triček«, Bachova suita, dve Sukovi skladbi, Stravinskijeva Chanson russe, Svara: Rondo-fantazija in Ravelove Cigane. Pri klavirju Pavel Sivic. — Vstopnice od srede dalje v Filharmoniji. Za abonente in študente popust.

GLEDALIŠCA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
DRAMA
Torek, 8. nov. ob 20: Lorca: »Svatba krvi«. Abonma G.
Sreda, 9. nov. ob 17: Javni razgovor z obiskovalci v dramskem foyeru, vstop prost.
ob 20: Lorca: »Svatba krvi«. Abonma U.
Cetrtek, 10. nov. ob 20: Lorca: »Svatba krvi«. Abonma K.
Petek, 11. nov. ob 20: Machiavelli: »Mandragola«. Abonma D.

Sobota, 12. nov. ob 20: Machiavelli: »Mandragola«. Izven in za podeželje.
Nedelja, 13. nov. ob 15: Miller: »Lov na čarovnice«. Izven in za podeželje.
ob 20: Machiavelli: »Mandragola«. Izven in za podeželje.

Ustanove podjetja in družbene organizacije, ki žele organizirati za svoje člane zaključene predstave, prosimo, naj sporoče Direkciji Dramatizacije dela in datuma tri tedne ali vsaj štirinajst dni pred predvideno predstavo.

OPERA

Torek, 8. nov. ob 19.30: Gounod: »Faust«. Gostovanje ameriške pevke Bettine Jonich v vlogi Margarete in dirigenta Mitje Zebreta. — Izven in za podeželje.

Sreda, 9. nov. ob 19.30: Massenet: »Manon«. Abonma red E.

Cetrtek, 10. nov. ob 19.30: Wolf-Ferrari: »Stirje grobljani«. Abonma red F.

Petek, 11. nov. ob 15: Smetana: »Prodača nevesta«. Zaključena predstava za gimnazijo Kamnik.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
Gledališka pasaža

Torek, 8. nov. ob 19.30: Leskovec: »Dva bregova«. Abonma Torek popoldanski. Vstopnice so tudi v prodaji.

ob 20: Giraudoux: »Trojanske vojne ne bo«. Abonma Torek večerni. Vstopnice so tudi v prodaji.

Sreda, 9. nov. ob 20.30: Giraudoux: »Trojanske vojne ne bo«. Abonma Gradbeni tehnikum. Vstopnice so tudi v prodaji.

Cetrtek, 10. nov. ob 20: Čehov: »Utrva«. Abonma TSS I.

Petek, 11. nov. ob 20: Leskovec: »Dva bregova«. Abonma LMS I.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Ljubljana, Mestni dom

Sreda, 9. novembra ob 20: Finžgar: »Divji lovec«, ljudska igra, izven.

Sobota, 12. nov. ob 20: Finžgar: »Divji lovec«, ljudska igra, izven.

Nedelja, 13. nov. ob 16: Goerner: »Pepelka«, pravljica igra, izven, popoldanska predstava.

ob 20: Finžgar: »Divji lovec«, ljudska igra, izven, večerna predstava.

Ker so bile vse dosedanje predstave razprodane in mnogo obiskovalcev ni dobilo več vstopnic, jih kupite že v predprodaji od torka dalje. Rezerviranje tel. št. 32-860.

RADIO LJUBLJANA

Spored za torek, 8. novembra

5.00—6.20 Dobro jutro, dragi poslušalci (Pester glasbeni spored) — 6.20 Kvas predog za vas (jedilnik) — 6.25 Reklame — 6.35 Majhen sprehod po Dunaju (priključene dunajske melodije) — 7.10—7.30 V prijetnem ritmu: sodeluje kvartet Jožeta Kampčiča — 11.00 Radijski koledar — 11.05 Gospodinski nasveti — 11.15 Dopoldanski koncert — 11.45 Glebanom — dober dan! (2. Peroci: V mestni šivalnici) — 12.00 Slovenske narodne pesmi v priredbi Cirila Prežlja izvajajo zbori in solisti — 12.30 Kmečka univerza: prof. Priol: Delo inštituta za sadjarstvo v desetih povojnih letih — 12.40 Robert Schumann: Simfonične etude izvajajo pianisti A. Braškowsky — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.30 30 minut z jugoslovanskimi orkestri lahke, zabavne in filmske glasbe — 14.20 Pionirski kotiček — 14.35 Zvečeli ste — poslušajte! — 15.15 Zabavne skladbe — 15.30 Utrinki iz literature: G. H. Wodehouse: Vila Kovačnik I. del — 15.45 Armando Trovajoli: Nočni preludi — 16.00 Tečaj esperantokskega jezika — 6. lekcija — 16.10 V svetu opernih melodij — 17.20 Zabavna glasba, vmes reklame — 18.00 Zunanje-politični feljton: »Sodelovanje socialističnih sil v svetu« — 18.15 F. Smid: Adagio iz kvinteta za klavir, klarinet, violino, viole in čelo — 18.30 Sportni tednik — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Tedenski notranje-politični pregled — 20.10 Instrumentalni solisti lahke glasbe — 20.30 Radijska igra: Prosper Merimee: Kočija svete popotnice — 21.27 Skladbe Franza Lizsta in Manuela de Falla — 22.15—23.00 V plesnem ritmu — 23.15 do 23.00 UKV program.

5.00—6.20 Dobro jutro, dragi poslušalci (Pester glasbeni spored) — 6.20 Kvas predog za vas (jedilnik) — 6.25 Reklame — 6.35 Majhen sprehod po Dunaju (priključene dunajske melodije) — 7.10—7.30 V prijetnem ritmu: sodeluje kvartet Jožeta Kampčiča — 11.00 Radijski koledar — 11.05 Gospodinski nasveti — 11.15 Dopoldanski koncert — 11.45 Glebanom — dober dan! (2. Peroci: V mestni šivalnici) — 12.00 Slovenske narodne pesmi v priredbi Cirila Prežlja izvajajo zbori in solisti — 12.30 Kmečka univerza: prof. Priol: Delo inštituta za sadjarstvo v desetih povojnih letih — 12.40 Robert Schumann: Simfonične etude izvajajo pianisti A. Braškowsky — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.30 30 minut z jugoslovanskimi orkestri lahke, zabavne in filmske glasbe — 14.20 Pionirski kotiček — 14.35 Zvečeli ste — poslušajte! — 15.15 Zabavne skladbe — 15.30 Utrinki iz literature: G. H. Wodehouse: Vila Kovačnik I. del — 15.45 Armando Trovajoli: Nočni preludi — 16.00 Tečaj esperantokskega jezika — 6. lekcija — 16.10 V svetu opernih melodij — 17.20 Zabavna glasba, vmes reklame — 18.00 Zunanje-politični feljton: »Sodelovanje socialističnih sil v svetu« — 18.15 F. Smid: Adagio iz kvinteta za klavir, klarinet, violino, viole in čelo — 18.30 Sportni tednik — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Tedenski notranje-politični pregled — 20.10 Instrumentalni solisti lahke glasbe — 20.30 Radijska igra: Prosper Merimee: Kočija svete popotnice — 21.27 Skladbe Franza Lizsta in Manuela de Falla — 22.15—23.00 V plesnem ritmu — 23.15 do 23.00 UKV program.

5.00—6.20 Dobro jutro, dragi poslušalci (Pester glasbeni spored) — 6.20 Kvas predog za vas (jedilnik) — 6.25 Reklame — 6.35 Majhen sprehod po Dunaju (priključene dunajske melodije) — 7.10—7.30 V prijetnem ritmu: sodeluje kvartet Jožeta Kampčiča — 11.00 Radijski koledar — 11.05 Gospodinski nasveti — 11.15 Dopoldanski koncert — 11.45 Glebanom — dober dan! (2. Peroci: V mestni šivalnici) — 12.00 Slovenske narodne pesmi v priredbi Cirila Prežlja izvajajo zbori in solisti — 12.30 Kmečka univerza: prof. Priol: Delo inštituta za sadjarstvo v desetih povojnih letih — 12.40 Robert Schumann: Simfonične etude izvajajo pianisti A. Braškowsky — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.30 30 minut z jugoslovanskimi orkestri lahke, zabavne in filmske glasbe — 14.20 Pionirski kotiček — 14.35 Zvečeli ste — poslušajte! — 15.15 Zabavne skladbe — 15.30 Utrinki iz literature: G. H. Wodehouse: Vila Kovačnik I. del — 15.45 Armando Trovajoli: Nočni preludi — 16.00 Tečaj esperantokskega jezika — 6. lekcija — 16.10 V svetu opernih melodij — 17.20 Zabavna glasba, vmes reklame — 18.00 Zunanje-politični feljton: »Sodelovanje socialističnih sil v svetu« — 18.15 F. Smid: Adagio iz kvinteta za klavir, klarinet, violino, viole in čelo — 18.30 Sportni tednik — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Tedenski notranje-politični pregled — 20.10 Instrumentalni solisti lahke glasbe — 20.30 Radijska igra: Prosper Merimee: Kočija svete popotnice — 21.27 Skladbe Franza Lizsta in Manuela de Falla — 22.15—23.00 V plesnem ritmu — 23.15 do 23.00 UKV program.

5.00—6.20 Dobro jutro, dragi poslušalci (Pester glasbeni spored) — 6.20 Kvas predog za vas (jedilnik) — 6.25 Reklame — 6.35 Majhen sprehod po Dunaju (priključene dunajske melodije) — 7.10—7.30 V prijetnem ritmu: sodeluje kvartet Jožeta Kampčiča — 11.00 Radijski koledar — 11.05 Gospodinski nasveti — 11.15 Dopoldanski koncert — 11.45 Glebanom — dober dan! (2. Peroci: V mestni šivalnici) — 12.00 Slovenske narodne pesmi v priredbi Cirila Prežlja izvajajo zbori in solisti — 12.30 Kmečka univerza: prof. Priol: Delo inštituta za sadjarstvo v desetih povojnih letih — 12.40 Robert Schumann: Simfonične etude izvajajo pianisti A. Braškowsky — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.30 30 minut z jugoslovanskimi orkestri lahke, zabavne in filmske glasbe — 14.20 Pionirski kotiček — 14.35 Zvečeli ste — poslušajte! — 15.15 Zabavne skladbe — 15.30 Utrinki iz literature: G. H. Wodehouse: Vila Kovačnik I. del — 15.45 Armando Trovajoli: Nočni preludi — 16.00 Tečaj esperantokskega jezika — 6. lekcija — 16.10 V svetu opernih melodij — 17.20 Zabavna glasba, vmes reklame — 18.00 Zunanje-politični feljton: »Sodelovanje socialističnih sil v svetu« — 18.15 F. Smid: Adagio iz kvinteta za klavir, klarinet, violino, viole in čelo — 18.30 Sportni tednik — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Tedenski notranje-politični pregled — 20.10 Instrumentalni solisti lahke glasbe — 20.30 Radijska igra: Prosper Merimee: Kočija svete popotnice — 21.27 Skladbe Franza Lizsta in Manuela de Falla — 22.15—23.00 V plesnem ritmu — 23.15 do 23.00 UKV program.

5.00—6.20 Dobro jutro, dragi poslušalci (Pester glasbeni spored) — 6.20 Kvas predog za vas (jedilnik) — 6.25 Reklame — 6.35 Majhen sprehod po Dunaju (priključene dunajske melodije) — 7.10—7.30 V prijetnem ritmu: sodeluje kvartet Jožeta Kampčiča — 11.00 Radijski koledar — 11.05 Gospodinski nasveti — 11.15 Dopoldanski koncert — 11.45 Glebanom — dober dan! (2. Peroci: V mestni šivalnici) — 12.00 Slovenske narodne pesmi v priredbi Cirila Prežlja izvajajo zbori in solisti — 12.30 Kmečka univerza: prof. Priol: Delo inštituta za sadjarstvo v desetih povojnih letih — 12.40 Robert Schumann: Simfonične etude izvajajo pianisti A. Braškowsky — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.30 30 minut z jugoslovanskimi orkestri lahke, zabavne in filmske glasbe — 14.20 Pionirski kotiček — 14.35 Zvečeli ste — poslušajte! — 15.15 Zabavne skladbe — 15.30 Utrinki iz literature: G. H. Wodehouse: Vila Kovačnik I. del — 15.45 Armando Trovajoli: Nočni preludi — 16.00 Tečaj esperantokskega jezika — 6. lekcija — 16.10 V svetu opernih melodij — 17.20 Zabavna glasba, vmes reklame — 18.00 Zunanje-politični feljton: »Sodelovanje socialističnih sil v svetu« — 18.15 F. Smid: Adagio iz kvinteta za klavir, klarinet, violino, viole in čelo — 18.30 Sportni tednik — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Tedenski notranje-politični pregled — 20.10 Instrumentalni solisti lahke glasbe — 20.30 Radijska igra: Prosper Merimee: Kočija svete popotnice — 21.27 Skladbe Franza Lizsta in Manuela de Falla — 22.15—23.00 V plesnem ritmu — 23.15 do 23.00 UKV program.

5.00—6.20 Dobro jutro, dragi poslušalci (Pester glasbeni spored) — 6.20 Kvas predog za vas (jedilnik) — 6.25 Reklame — 6.35 Majhen sprehod po Dunaju (priključene dunajske melodije) — 7.10—7.30 V prijetnem ritmu: sodeluje kvartet Jožeta Kampčiča — 11.00 Radijski koledar — 11.05 Gospodinski nasveti — 11.15 Dopoldanski koncert — 11.45 Glebanom — dober dan! (2. Peroci: V mestni šivalnici) — 12.00 Slovenske narodne pesmi v priredbi Cirila Prežlja izvajajo zbori in solisti — 12.30 Kmečka univerza: prof. Priol: Delo inštituta za sadjarstvo v desetih povojnih letih — 12.40 Robert Schumann: Simfonične etude izvajajo pianisti A. Braškowsky — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.30 30 minut z jugoslovanskimi orkestri lahke, zabavne in filmske glasbe — 14.20 Pionirski kotiček — 14.35 Zvečeli ste — poslušajte! — 15.15 Zabavne skladbe — 15.30 Utrinki iz literature: G. H. Wodehouse: Vila Kovačnik I. del — 15.45 Armando Trovajoli: Nočni preludi — 16.00 Tečaj esperantokskega jezika — 6. lekcija — 16.10 V svetu opernih melodij — 17.20 Zabavna glasba, vmes reklame — 18.00 Zunanje-politični feljton: »Sodelovanje socialističnih sil v svetu« — 18.15 F. Smid: Adagio iz kvinteta za klavir, klarinet, violino, viole in čelo — 18.30 Sportni tednik — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Tedenski notranje-politični pregled — 20.10 Instrumentalni solisti lahke glasbe — 20.30 Radijska igra: Prosper Merimee: Kočija svete popotnice — 21.27 Skladbe Franza Lizsta in Manuela de Falla — 22.15—23.00 V plesnem ritmu — 23.15 do 23.00 UKV program.

5.00—6.20 Dobro jutro, dragi poslušalci (Pester glasbeni spored) — 6.20 Kvas predog za vas (jedilnik) — 6.25 Reklame — 6.35 Majhen sprehod po Dunaju (priključene dunajske melodije) — 7.10—7.30 V prijetnem ritmu: sodeluje kvartet Jožeta Kampčiča — 11.00 Radijski koledar — 11.05 Gospodinski nasveti — 11.15 Dopoldanski koncert — 11.45 Glebanom — dober dan! (2. Peroci: V mestni šivalnici) — 12.00 Slovenske narodne pesmi v priredbi Cirila Prežlja izvajajo zbori in solisti — 12.30 Kmečka univerza: prof. Priol: Delo inštituta za sadjarstvo v desetih povojnih letih — 12.40 Robert Schumann: Simfonične etude izvajajo pianisti A. Braškowsky — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.30 30 minut z jugoslovanskimi orkestri lahke, zabavne in filmske glasbe — 14.20 Pionirski kotiček — 14.35 Zvečeli ste — poslušajte! — 15.15 Zabavne skladbe — 15.30 Utrinki iz literature: G. H. Wodehouse: Vila Kovačnik I. del — 15.45 Armando Trovajoli: Nočni preludi — 16.00 Tečaj esperantokskega jezika — 6. lekcija — 16.10 V svetu opernih melodij — 17.20 Zabavna glasba, vmes reklame — 18.00 Zunanje-politični feljton: »Sodelovanje socialističnih sil v svetu« — 18.15 F. Smid: Adagio iz kvinteta za klavir, klarinet, violino, viole in čelo — 18.30 Sportni tednik — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Tedenski notranje-politični pregled — 20.10 Instrumentalni solisti lahke glasbe — 20.30 Radijska igra: Prosper Merimee: Kočija svete popotnice — 21.27 Skladbe Franza Lizsta in Manuela de Falla — 22.15—23.00 V plesnem ritmu — 23.15 do 23.00 UKV program.

5.00—6.20 Dobro jutro, dragi poslušalci (Pester glasbeni spored) — 6.20 Kvas predog za vas (jedilnik) — 6.25 Reklame — 6.35 Majhen sprehod po Dunaju (priključene dunajske melodije) — 7.10—7.30 V prijetnem ritmu: sodeluje kvartet Jožeta Kampčiča — 11.00 Radijski koledar — 11.05 Gospodinski nasveti — 11.15 Dopoldanski koncert — 11.45 Glebanom — dober dan! (2. Peroci: V mestni šivalnici) — 12.00 Slovenske narodne pesmi v priredbi Cirila Prežlja izvajajo zbori in solisti — 12.30 Kmečka univerza: prof. Priol: Delo inštituta za sadjarstvo v desetih povojnih letih — 12.40 Robert Schumann: Simfonične etude izvajajo pianisti A. Braškowsky — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.30 30 minut z jugoslovanskimi orkestri lahke, zabavne in filmske glasbe — 14.20 Pionirski kotiček — 14.35 Zvečeli ste — poslušajte! — 15.15 Zabavne skladbe — 15.30 Utrinki iz literature: G. H. Wodehouse: Vila Kovačnik I. del — 15.45 Armando Trovajoli: Nočni preludi — 16.00 Tečaj esperantokskega jezika — 6. lekcija — 16.10 V svetu opernih melodij — 17.20 Zabavna glasba, vmes reklame — 18.00 Zunanje-politični feljton: »Sodelovanje socialističnih sil v svetu« — 18.15 F. Smid: Adagio iz kvinteta za klavir, klarinet, violino, viole in čelo — 18.30 Sportni tednik — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Tedenski notranje-politični pregled — 20.10 Instrumentalni solisti lahke glasbe — 20.30 Radijska igra: Prosper Merimee: Kočija svete popotnice — 21.27 Skladbe Franza Lizsta in Manuela de Falla — 22.15—23.00 V plesnem ritmu — 23.15 do 23.00 UKV program.

5.00—6.20 Dobro jutro, dragi poslušalci (Pester glasbeni spored) — 6.20 Kvas predog za vas (jedilnik) — 6.25 Reklame — 6.35 Majhen sprehod po Dunaju (priključene dunajske melodije) — 7.10—7.30 V prijetnem ritmu: sodeluje kvartet Jožeta Kampčiča — 11.00 Radijski koledar — 11.05 Gospodinski nasveti — 11.15 Dopoldanski koncert — 11.45 Glebanom — dober dan! (2. Peroci: V mestni šivalnici) — 12.00 Slovenske narodne pesmi v priredbi Cirila Prežlja izvajajo zbori in solisti — 12.30 Kmečka univerza: prof. Priol: Delo inštituta za sadjarstvo v desetih povojnih letih — 12.40 Robert Schumann: Simfonične etude izvajajo pianisti A. Braškowsky — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.30 30 minut z jugoslovanskimi orkestri lahke, zabavne in filmske glasbe — 14.20 Pionirski kotiček — 14.35 Zvečeli ste — poslušajte! — 15.15 Zabavne skladbe — 15.30 Utrinki iz literature: G. H. Wodehouse: Vila Kovačnik I. del — 15.45 Armando Trovajoli: Nočni preludi — 16.00 Tečaj esperantokskega jezika — 6. lekcija — 16.10 V svetu opernih melodij — 17.20 Zabavna glasba, vmes reklame — 18.00 Zunanje-politični feljton: »Sodelovanje socialističnih sil v svetu« — 18.15 F. Smid: Adagio iz kvinteta za klavir, klarinet, violino, viole in čelo — 18.30 Sportni tednik — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Tedenski notranje-politični pregled — 20.10 Instrumentalni solisti lahke glasbe — 20.30 Radijska igra: Prosper Merimee: Kočija svete popotnice — 21.27 Skladbe Franza Lizsta in Manuela de Falla — 22.15—23.00 V plesnem ritmu — 23.15 do 23.00 UKV program.

5.00—6.20 Dobro jutro, dragi poslušalci (Pester glasbeni spored) — 6.20 Kvas predog za vas (jedilnik) — 6.25 Reklame — 6.35 Majhen sprehod po Dunaju (priključene dunajske melodije) — 7.10—7.30 V prijetnem ritmu: sodeluje kvartet Jožeta Kampčiča — 11.00 Radijski koledar — 11.05 Gospodinski nasveti — 11.15 Dopoldanski koncert — 11.45 Glebanom — dober dan! (2. Peroci: V mestni šivalnici) — 12.00 Slovenske narodne pesmi v priredbi Cirila Prežlja izvajajo zbori in solisti — 12.30 Kmečka univerza: prof. Priol: Delo inštituta za sadjarstvo v desetih povojnih letih — 12.40 Robert Schumann: Simfonične etude izvajajo pianisti A. Braškowsky — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.30 30 minut z jugoslovanskimi orkestri lahke, zabavne in filmske glasbe — 14.20 Pionirski kotiček — 14.35 Zvečeli ste — poslušajte! — 15.15 Zabavne skladbe — 15.30 Utrinki iz literature: G. H. Wodehouse: Vila Kovačnik I. del — 15.45 Armando Trovajoli: Nočni preludi — 16.00 Tečaj esperantokskega jezika — 6. lekcija — 16.10 V svetu opernih melodij — 17.20 Zabavna glasba, vmes reklame — 18.00 Zunanje-politični feljton: »Sodelovanje socialističnih sil v svetu« — 18.15 F. Smid: Adagio iz kvinteta za klavir, klarinet, violino, viole in čelo — 18.30 Sportni tednik — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Tedenski notranje-politični pregled — 20.10 Instrumentalni solisti lahke glasbe — 20.30 Radijska igra: Prosper Merimee: Kočija svete popotnice — 21.27 Skladbe Franza Lizsta in Manuela de Falla — 22.15—23.00 V plesnem ritmu — 23.15 do 23.00 UKV program.

5.00—6.20 Dobro jutro, dragi poslušalci (Pester glasbeni spored) — 6.20 Kvas predog za vas (jedilnik) — 6.25 Reklame — 6.35 Majhen sprehod po Dunaju (priključene dunajske melodije) — 7.10—7.30 V prijetnem ritmu: sodeluje kvartet Jožeta Kampčiča — 11.00 Radijski koledar — 11.05 Gospodinski nasveti — 11.15 Dopoldanski koncert — 11.45 Glebanom — dober dan! (2. Peroci: V mestni šivalnici) — 12.00 Slovenske narodne pesmi v priredbi Cirila Prežlja izvajajo zbori in solisti — 12.30 Kmečka univerza: prof. Priol: Delo inštituta za sadjarstvo v desetih povojnih letih — 12.40 Robert Schumann: Simfonične etude izvajajo pianisti A. Braškowsky — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.30 30 minut z jugoslovanskimi orkestri lahke, zabavne in filmske glasbe — 14.20 Pionirski kotiček — 14.35 Zvečeli ste — poslušajte! — 15.15 Zabavne skladbe — 15.30 Utrinki iz literature: G. H. Wodehouse: Vila Kovačnik I. del — 15.45 Armando Trovajoli: Nočni preludi — 16.00 Tečaj esperantokskega jezika — 6. lekcija — 16.10 V svetu opernih melodij — 17.20 Zabavna glasba, vmes reklame — 18.00 Zunanje-politični feljton: »Sodelovanje socialističnih sil v svetu« — 18.15 F. Smid: Adagio iz kvinteta za klavir, klarinet, violino, viole in čelo — 18.30 Sportni tednik — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Tedenski notranje-politični pregled — 20.10 Instrumentalni solisti lahke glasbe — 20.30 Radijska igra: Prosper Merimee: Kočija svete popotnice — 21.27 Skladbe Franza Lizsta in Manuela de Falla — 22.15—23.00 V plesnem ritmu — 23.15 do 23.00 UKV program.

5.00—6.20 Dobro jutro, dragi poslušalci (Pester glasbeni spored) — 6.20 Kvas predog za vas (jedilnik) — 6.25 Reklame — 6.35 Majhen sprehod po Dunaju (priključene dunajske melodije) — 7.10—7.30 V prijetnem ritmu: sodeluje kvartet Jožeta Kampčiča — 11.00 Radijski koledar — 11.05 Gospodinski nasveti — 11.15 Dopoldanski koncert — 11.45 Glebanom — dober dan! (2. Peroci: V mestni šivalnici) — 12.00 Slovenske narodne pesmi v priredbi Cirila Prežlja izvajajo zbori in solisti — 12.30 Kmečka univerza: prof. Priol: Delo inštituta za sadjarstvo v desetih povojnih letih — 12.40 Robert Schumann: Simfonične etude izvajajo pianisti A. Braškowsky — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.30 30 minut z jugoslovanskimi orkestri lahke, zabavne in filmske glasbe — 14.20 Pionirski kotiček — 14.35 Zvečeli ste — poslušajte! — 15.15 Zabavne skladbe — 15.30 Utrinki iz literature: G. H. Wodehouse: Vila Kovačnik I. del — 15.45 Armando Trovajoli: Nočni preludi — 16.00 Tečaj esperantokskega jezika — 6. lekcija — 16.10 V svetu opernih melodij — 17.20 Zabavna glasba, vmes reklame — 18.00 Zunanje-politični feljton: »Sodelovanje socialističnih sil v svetu« — 18.15 F. Smid: Adagio iz kvinteta za klavir, klarinet, violino, viole in čelo — 18.30 Sportni tednik — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Tedenski notranje-politični pregled — 20.10 Instrumentalni solisti lahke glasbe — 20.30 Radijska igra: Prosper Merimee: Kočija svete popotnice — 21.27 Skladbe Franza Lizsta in Manuela de Falla — 22.15—23.00 V plesnem ritmu — 23.15 do 23.00 UKV program.

5.00—6.20 Dobro jutro, dragi poslušalci (Pester glasbeni spored) — 6.20 Kvas predog za vas (jedilnik) — 6.25 Reklame — 6.35 Majhen sprehod po Dunaju (priključene dunajske melodije) — 7.10—7.30 V prijetnem ritmu: sodeluje kvartet Jožeta Kampčiča — 11.00 Radijski koledar — 11.05 Gospodinski nasveti — 11.15 Dopoldanski koncert — 11.45 Glebanom — dober dan! (2. Peroci: V mestni šivalnici) — 12.00 Slovenske narodne pesmi v priredbi Cirila Prežlja izvajajo zbori in solisti — 12.30 Kmečka univerza: prof. Priol: Delo inštituta za sadjarstvo v desetih povojnih letih —

ZEMELJSKA SKORJA

se dviga in pogreza

TE SPREMENBE PA SO TAKO NEZNATNE, DA JIH ČLOVEK NITI NE OPAZI

Zemlja se pravzaprav do kraja še ni ohladila. To dokazujejo ognjeniki, iz katerih bruha goreča lava. Zemlja je torej znotraj še tekoča. Ljudem na njej pa se tega ni treba bati, saj je skorja okrog žarečega tekočega jedra debela že kakih 1200 km. Vse geološko dogajanje v ožjem pomenu besede in vse delovanje ognjenikov se odigrava v tem kamnitnem oklepu, in trda zemeljska skorja, na kateri človek prebiva, gradi hiše in vrta do 6000 m globoke luknje, da pride do nafte, je samo zunanja plast kamnitnega oklepa: kakih 60 do 80 km debela skorja.

Človeku se zdi čudno, da se zemeljska skorja pod njegovimi nogami nenehoma premika. Seveda gre za neznatne premike, ki jih sploh ne opazimo. Marsikdo tudi ne bo verjel, da lahko gore rasto. To pa so geologi že večkrat ugotovili. V avstrijskih Alpah so zdaj štiri nad 3000 m visoke gore. Vse štiri so zrasle zadnje čase za 10 do 15 m. En vrh, visok prej 2995 m, je visok zdaj 3007 m. In vse bavarsko-avstrijsko, predalpsko področje se polagoma pomika proti vzhodu oziroma zahodu. Tudi salzburska nižina se je v stoletjih pogreznila za 30 cm. Donavska nižina se

pomika proti zahodu.

Nemška in nizozemska obala Severnega morja se pogreza. Isto velja za francosko severno obalo. Švedska vzhodna obala pa se dvigne vsako leto za pol centimetra. V Botniškem zalivu so sploh ugotovili večje geološke spremembe. Tu se dvigne morsko dno vsako leto približno za polmetr. Polagoma nastajajo novi otoki, ki se bodo nekoč združili v celino. Kakih 400 km proti zahodu, na šlezviški obali, pa se morsko dno pogreza vsako leto približno za 31 cm. Na nemško-nizozemski obali se morje čedalje bolj zajeda v celino. Ta proces se je začel v času, ko je bila Temza še pritok Rene, dno sedanjega Severnega morja pa rodovitno polje.

Tudi Angliji grozi nevarnost, seveda šele v daljni prihodnosti. Severna angleška morska obala se polagoma krči. Vas Caister-

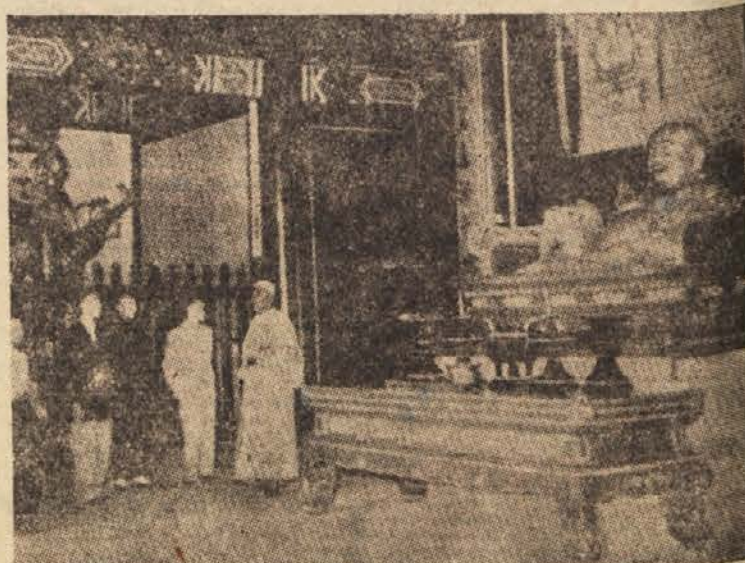
on-Sea v Norfolku bo približno v desetih letih popolnoma izginila. Potem pride na vrsto zdaj še 30 km od obale oddaljeni Norwich. Pri Doveru se je pred petimi leti pogreznilo v morje 250 tisoč ton slovečih krednih čeri. Od obale se je odtrgal 2,25 km dolg, 10 m širok in 65 m visok pas. Iz previdnosti grade zdaj na obali Yorkshira hiše 100 m od obale. In vendar so tudi te hiše v nevarnosti, da se bodo pogrezile v morje. Vsa vzhodna Anglija se pogreza v sto letih za 36 cm. Ko so nedavno popravljali pristaniške naprave v Tilburyju, so našli 5 m pod morsko gladino na koče iz rimskih časov.

Vse področje Severnega morja sodi med geološko zelo nemirna. Pa tudi robovi Sredozemskega morja se občasno dvigajo in pogrežajo. Padska nižina se je baje dvignila med Milanom in Bolzono ter od Alp do Apeninov v nekaj dneh za 30 cm. To pa bi utegnlo biti v zvezi z velikimi poplavlami.

Dviganje ali pogrezanje lahko ugotovijo geologi skoraj povsod. Mount Everest se še zmeraj dviga. Ob zadnjem velikem potresu v Assamu, enem največjih v zgodovini Zemlje, so se razklala orjaška pogorja do vrhov, visoki gorski vrhovi so izginili, odprla so se velikanska brezna, na drugi strani pa so se dvignila iz tal nova pogorja, visoka do 8000 m. Severna Amerika pa se pogreza. V bližini Bostona so našli globoko v zemlji na indijanske jezove. Z ogljikovim izotopom C14 so ugotovili njihovo starost: 4500 let. Primerjanje s sedanjo višino teh naprav je pokazalo, da se je obalno področje Massachusettsa v sto letih pogreznilo za 15 do 20 cm. Pravi pomen teh premikov v zemeljski skorji bo znan šele v daljni prihodnosti, morda še čez več tisoč ali milijonov let.

V Ženevi predstavnik ZDA in LR Kitajske že dalj časa razpravljata o nerešenih vprašanjih med tema dvema državama. Ena izmed glavnih točk razprave je vrnitev državljanov LR Kitajske na eni in vrnitev državljanov ZDA na drugi strani. Na sliki: po več letih zapora sta bili dve Amerikanci, ki sta bili članici protestantske verske skupine na Kitajskem, izpuščeni in sta te dni prispele v Hong Kong.

Burmanska delegacija, ki je obiskala Kitajsko, se je tamkaj držala več kakor teden dni. V tem času so se delegati razgovarjali z najvišjimi političnimi predstavniki. Na sliki: člani delegacije si ogledujejo dragocen kip Budhe v antičnem samostanu v glavnem mestu.

Stroški za vojaške operacije

v Severni Afriki odtegnejo francoski državni blagajni dnevno že nad milijardo frankov

Francozov ni lahko navdušiti za vojaške akcije. Sicer pa se jim ne smemo čuditi. To je razumljivo, saj so prav zadnje čase doživeli več hudih porazov. Vojna v Indokini in poraz v Dien Bien Fuju sta morala francoskih vojakov močno omajala. Zato so se začeli francoski vojaki upirati, ko so jih pošiljali v Severno Afriko. Stroški za vojaške operacije v tej deželi znašajo

drugi prekmorskih posestvih, 24.000 pa v garnizijah doma. Francoski generalstaf, ki se še zmeraj mudi v Indokini, zahteva, naj vojno ministrstvo pusti vse čete v Indokini, češ da bo morala Tujska legija, ki šteje 60.000 mož, prevzeti in izpolniti v Indokini zelo važne naloge. Na podlagi mednarodnih obveznosti, izvirajočih iz Atlantskega pakta, pa mora imeti Francija v Evropi

Približno polovico so jih poslali v Alžir in Maroko. V Parizu ob zadnjih nemirih niso imeli na razpolago dovolj policije, da bi upostavili red.

Elektronski aparat, ki vleče špano

Na posvetovanju o računskih avtomatih in robotih v Darmstadt, na katerem so poročali tudi o umetni želvi, ki so jo izdelali na dunajski Tehnični visoki šoli, so udeleženci zvedeli, da je neka zahodnonemška tvrdila izdelala elektronski aparat, ki vleče špano. Vleče jo tako imenitno, da igre nikoli ne izgubi. Človek, ki igra proti aparatu, lahko v najboljšem primeru doseže samo neodločen izid. Čeprav je avtomatisti igralce špane samo sad tehničnega razvoja, ki bo privedel z elektronskimi možgani do daljnosežne avtomatizacije gospodarstva, vendar se lahko človek ob njem zamisli. Morda bo treba izdelati tudi igralca, ki bo kdaj izgubil. Saj drugače človek nima veselja s špano.

Tri mesece je spala

V bolnišnici v Gallarati v Italiji se je 14-letna Maria Grazia Gheller v sredo teden privraku znova premaknila, ko se je po treh mesecih nepretrganega spanja spet zbudila. Osuplo se je ozirala okrog sebe, spoznala poleg postelje stoječo mater in očeta in ju s komaj vidnim smehljajem pozdravila. Zdravniki njene čudne bolezni ne znajo pojasniti. Domnevajo samo, da gre za redko obliko vnetja možganske opne. Staršem tudi ne morejo odgovoriti na vprašanje, ali bo deklica ozdravela ali ne.

Motorni čoln »Plava ptica«, katerega lastnik je bil svetovno znani rekorder Donald Campbell, se je te dni potopil nedaleč od obale jezera Mead pri Las Vegasu. Čoln leži več kakor 250 metrov globoko, toda Campbell je imel srečo in je ostal živ. Pred kratkim smo pisali, da je ta mož v juliju mesecu na jezeru Ullswater dosegel svetovni rekord — 202 milj na uro. Kakor poročajo, se Campbell ne misli vdati in bo z novim čolnom nadaljeval boj za doseg novih rekordov.

dnevno že nad milijardo frankov. Francoski kmetje in delavci se vprašujejo, čemu je to potrebno. Vojaki se vprašujejo, za koga naj bi prelivali kri. Mar za privilegije pešice lastnikov plan-taž in rudnikov? Saj družine vpoklicanih rezervistov niti podpore ne dobivajo. V Severni Afriki namreč uradno ni vojne in zato ne velja zakon o podporah, ki jih sicer dobivajo družine vpoklicanih rezervistov, če gredo le-ti na vojno.

In v zvezi temu pristojna francoska ministrstva pripravljajo vpoklic novih letnikov. Baje gre za 260.000 mož. Lahko si mislimo, kolikšno razburjenje je povzročila ta vest v Franciji. Potrebe po novih vojaških enotah pa so v Severni Afriki čedalje večje. Generalni guverner Alžira Soustelle je nujno zahteval še dve diviziji, da bo upostavljal »rede« v okraju Oran. Tudi generalni rezident v Maroku general Latour je zahteval nove čete za rifsko področje, ker z razpoložljivimi vojaškimi enotami ne more stresti odpora upornikov.

Francoška vojska šteje zdaj 897.000 mož. Od teh je še zmeraj 60.000 v Indokini, 355.000 so jih poslali v Severno Afriko, kakih 62.000 jih ima Francija v

na razpolago 17 divizij. Koliko teh divizij je res pod orožjem in koliko samo na papirju, je seveda vojaška skrivnost. Znano pa je, da niti pripravljene divizije niso v celoti opremljene.

Razen naštetih vojaških enot ima Francija še 40.000 mož tako imenovane Mobilne garde (Gardes Mobiles), ki imajo večidel svoje garnizije tudi v prekmorskih posestvih. Notranji minister pa ima na razpolago tako imenovane čete republikanske varnosti. Teh čet je 59 po 225 mož.

Njen šef, ki je bil zadovoljen, da se je neposredno tudi sam poslavil, ji je dejal, naj si vzame dopust, kolikor ji ga je pač potrebno do konca ceremonije razdelitve nagrad, prijateljice so začele na skrivaj primerjati svoje telesne proporce z njenimi, ki so bili objavljeni v ilustracijah; na ulici so se ji približevali nepoznani gospodje, a njen dobri znanec Roman, ki je dolejš na videz ni dosti zanimal za njo, je zdaj pripravljen na njeno sobo z vprašanjem: »Kdaj se poročiva?«

»Kako to, da se ti zdaj tako mudi?« se je začudila Lilly. Začudila se je zato, ker je Roman poprej, kadar se je zasakal pogovor v to smer, takoj začel govoriti o njeni strogi in čudni materi.

»Čisto razumljivo,« je dejal Roman in zategnil glavo med ramena. »Veš, za mater bova že našla kako rešitev, ker je nesmiselno, da se večno loviva po ulicah...«

»Hm,« se je namrdnila Lilly. Pazljivo ga je motrila. Njegov običajni ironični ton govorjenja in ti-sta velika samozavest sta docela izginila. Naposled mu je rekla: »To-

rej, da boš vedel, ti si že peti, ki si se mi ponudil za moža v zadnjih dveh dneh. To pomeni, da so bili drugi, ki so me kaj malo poznali — eden izmed njih pa me sploh ni poznal — hitrejši od tebe. Ti si sicer lahko sklicuješ na stare pravice, a prav za to si imel tudi prej dovolj časa. Malo bom premislila vso stvar in ti potem sporočila, za kaj sem se odločila.« Ko pa ga je zapuščala, lahko se zibajoč v bokih, ko je zavita v duh parfumov mahljala z dragoceno torbico v roki — parfum in torbico ji je poklonila neka veleblagovnica — ni več mislila na Romana, ampak na lastnika tovarne nogavic, ki ji je že pet dni zapovrstjo pošiljal prekrasno cvetje.

Potem ko se je nekaj dni oblegali novinarji, fotografi ter znani in neznani oboževalci, so ji začeli popuščati živci. Sklenila je oditi v neko majhno letoviško mesto, da bi preživela tistih štirinajst dni dopusta, ki so bili v zvezi z nagrado za naslov kraljice lepote. V tistini tega mesteca je nameravala pretehtati vse mamljive načrte za bodočnost. Tako na primer jo je neko znano modno podjetje vabilo za glavno manekenko, na treh krajih so ji ponujali službo privatne sekretarke, lahko pa bi nastopila tudi v neki manjši vlogi v filmu. Lilly je imela 22 let in zdaj si je lahko privraku privoščila svobodo brez ka-

Železniški tir so razširili

Po sporazumu iz leta 1925 bodo razširili vse afriške železnice na 1,067 m

V Belgijskem Kongu je 3000 črnih delavcev in 110 evropskih delavcev v dvanajstih dneh preneslo železniške tračnice z 800 kilometrov dolge proge na razširjen tir. Razen tega so preuredili 500 vagonov in 38 lokomotiv. Še letos, če bo začela obratovati zvezna železnica Kamina-Kabalo, bo po novem tiru speljana železnica v vzhodnem delu Belgijskega Konga priključena na železniško omrežje Portugalske Angole in Južne Afrike. Tako bo upostavljeno železniško omrežje Srednje Afrike tja do juga črnega kontinenta.

Gre za železniško zvezo med gornjim tokom reke Kongo in Lualabe s srednjeafriško jezer-

ske planoto. Kakor železniške proge v bivši nemški Vzhodni Afriki, speljane do Dar es Salaama, je bila tudi ta železniška proga široka samo en meter. Po sporazumu iz leta 1925 pa bodo vse afriške železnice razširili na 1,067 m. Vsi železniški pragi, kar so jih odtlej preložili, so dobili namesto običajnih štirih šest luknjic za vijake. Stare prage so ustrezno obdelali in s posebnim strojem so izvrtali vanje nad 1.600.000 luknjic.

Delovne ekipe so samo odvijale tračnice in jih 6,7 cm dalje spet privijale k pragom. Ves vozi-nj park so zbrali v Kongolu in Albertvillu, ker so ga prilagodili novi širini železniškega tira.

Povsod so se držali natanko do-ločenih rokov, tako da vlaki že spet vozijo po razširjenem želez-niškem tiru.

NEZNATNA RAZLIKA

Ko je bila Jenny Lind, »švedski slavec«, na svoji znameniti turneji po ZDA, se je s težavo privadila američkemu načinu ob-čevanja. Pritožila se je organi-zatorju svojega potovanja, veli-kemu reklamnemu in cirkuske-mu kralju Barnumu, rekoč: »Ženske so tu bistveno drugač-ne kakor v Evropi.«

»Že, že,« je menil Barnum. »toda razlika ni tako velika. V Evropi zarde, če so v zadregu, v Ameriki pa pridejo v zadrego, če zarde.«

»Kolikšna sreča, da nisem flavtist!«

»Ja, to so bili časi!«

žico, nato pa je veličastno odšla čez peron in zibajoč se v bokih pristopila k odboru, medtem ko je množica navdušeno vzklikala: »Bravo, bravo!«

Lilly si je izbrala za cilj najde-beljšega in najvišjega moža s cilindrom na glavi — stala je pred njim in mu pristržno ponudila roko. »Zelo me veseli, mlada gospo-dična,« ji je dejal mož z izrazom začudenja na licu. »No, brž pojdi-te odto, ker zdaj moramo pozdra-viti našega nagajenca. Evo ga, že prihaja.«

Lilly je udarila vsa kri v glavo. Počasi se je obrnila in se zagledala v kapo nekega mladega hotelskega uslužbenca, ki ji je mahal. »Gospodična Carin?« je vprašal. »Smem odnesti vašo prtljago? Tam čaka naš avtomobil. Veste, danes je tu vse narobe, ker je plemenski bik neke kmetije dobil prvo nagra-do. Njegov lastnik je prispeel z istim vlakom kot vi in zdaj ga bodo slavnostno sprejeli.«

Lilly je pristopila do avtomo-bila in brez besede vstopila vanj; ko je »prišla k sebi,« je sedla v kot. V hotelu se je takoj zaprla v svojo sobo in ves dan je ni bilo na spregled. Drugi dan zjutraj je zaprosila za brzojavni obrazec in nato je odposlala svojemu prijate-lju Romanu naslednjo depešo: »Strinjam se z vsem, če takoj pri-deš — Lilly.«

Ralph Urban

Kraljica lepote

HUMORESKA

Legitimiranje prebivalstva v Maroku